

การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

สารนิพนธ์

ของ

วิราวรรณ บุคตา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2552

การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

สารนิพนธ์

ของ

วิราวรรณ บุคตา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

บทคัดย่อ
ของ
วิราวรรณ บุคตา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2552

วิราวรรณ บุคตา. (2552). การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น. สารนิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ.

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นและเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 374 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างของตัวแปร โดยการทดสอบค่า t-test และค่า F-test ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนเพศหญิงมากกว่านักเรียนเพศชาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่วนมากอยู่ในช่วง 3.00–4.00 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับจากบิดามารดาคือ ต่ำกว่า 1,750 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ต่ำกว่า 40,000 บาท อาชีพของบิดาและมารดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และจากการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านต่างๆ พบว่า วัยรุ่นใช้จ่ายในด้านต่างๆ โดยรวมเฉลี่ย 10,661.94 บาทต่อเดือน สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1. ค่าใช้จ่ายทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3,588.85 บาทต่อเดือน โดยใช้จ่ายมากในเรื่องการเรียนเสริม 3,316.74 บาทต่อเดือน 2. ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพมีค่าเฉลี่ยรองลงมา 3,129.09 บาทต่อเดือน โดยใช้จ่ายมากในเรื่อง ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายเฉลี่ย 1,088.98 บาทต่อเดือน 3. ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและ การพักผ่อนหย่อนใจเฉลี่ย 3,123.07 บาทต่อเดือน ใช้จ่ายมากในเรื่องค่าทัศนอาส/สังสรรค์ เฉลี่ย 694.60 บาทต่อเดือน 4. ค่าใช้จ่ายกีฬาและมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 820.93 บาทต่อเดือน

จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นจำแนกตามตัวแปรต่างๆ พบว่า

นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้จ่ายในด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพในเรื่องค่าเครื่องดื่ม ค่าเดินทาง และด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าอินเทอร์เน็ต ค่าโทรศัพท์ ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนเพศชายใช้จ่ายในเรื่องเครื่องดื่ม และค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร มากกว่าเพศหญิง ส่วนนักเรียนเพศหญิงใช้จ่ายในเรื่องค่าเดินทาง ค่าอินเทอร์เน็ต และค่าโทรศัพท์ มากกว่าเพศชาย

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.00 - 2.99 และ 3.00 - 4.00 มีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ค่าเดินทาง และด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.00 - 2.99 ใช้จ่ายในเรื่องค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ค่าเดินทาง

ค่าชมภาพยนตร์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร และค่าซีดีเพลง/ดีวีดี มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00 - 4.00

นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม และค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าเกม ค่าซีดีเพลง/ ดีวีดี ค่าโทรศัพท์ ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม ค่าเดินทาง และด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี ค่าโทรศัพท์ ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย และด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าเกม ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี ค่าโทรศัพท์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา และด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF SPENDING BEHAVIOR OF TEENAGERS

AN ABSTRACT

BY

VIRAWAN BUDDA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

MAY 2009

Virawan Budda. (2009). *A Study of Spending Behavior of Teenagers*. Master's Project, M.Ed. (Psychology and Counseling). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor: Assistant Professor Dr. Totsaworn Maneesrikum.

The purpose of this research was to study on the spending behavior of teenagers and to compare the spending behavior of teenagers with classification of such variables as : sex, academic effectiveness, student's monthly average income, family's monthly average income, and parent's occupation.

The population of this study were 374 male and female students who were studying at a secondary school located in Pathumwan, Bangkok. The tool used for this study was the open-ended questionnaire. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation (S.D.), t-test, and F-test at the significant level of .05.

Reference to the results of the study on student's personal data were found that there were numbers of female students more than male students ; academic effectiveness was 3.00 - 4.00 ; student's monthly average income was not exceeding to 1,750 baht ; family's monthly average income was not exceeding to 40,000 baht ; and major occupation of the parents was running their own business. For the results of the study on the expenditure behavior of teenagers, it found that the average spending was at 10,661.94 baht per month and could be divided into 4 categories : 1. the highest mean was academic expenditure of 3,588.85 baht per month on tutorial expenses of 3,316.74 baht per month ; 2. the next one was cost of living expenditure of 3,129.09 baht per month on clothes expenses of 1,088.98 baht per month ; 3. entertainment & recreation expenditures on the average was 3,123.07 baht per month on field trip / associate of 694.60 baht per month ; 4. the lowest mean was miscellaneous expenditures of 820.93 baht per month.

As comparison of the spending behavior of teenagers with classification on various variables, it was found in the followings :

The spending behavior of male and female students on the cost of living expenditures were beverages and traveling expenses, and the entertainment & recreation expenditures were internet, cartoon/magazines, and telephone expenses. There was a difference at the significant level of .05 that male students were spending on beverages and cartoon/magazines more than female students, and female students were spending on traveling, internet and telephone expenses more than male students.

The spending behavior of those students with academic effectiveness of 2.00 - 2.99 and 3.00 - 4.00 on the cost of living expenditures were clothes and traveling expenses, the entertainment & recreation expenditures were movie-going, internet, cartoon/magazines, and CD/DVD expenses. There was a difference at the significant level of .05 that those students with academic effectiveness of 2.00 - 2.99 were spending on clothes expenses, traveling, movie-going, internet, cartoon/magazines, and CD/DVD expenses more than those students with academic effectiveness of and 3.00 - 4.00

The spending behavior of those students with different monthly average income on the academic expenditures were educational material and tutorial expenses, the cost of living expenditures were food & beverages expenses, and the entertainment & recreation expenditures were movie-going, games, CD/DVD, telephone, and field trip expenses. There was a difference at the significant level of .05

The spending behavior of those students whose their families having different monthly average income on the academic expenditures were educational material and tutorial expenses, the cost of living expenditures were food & beverages and traveling expenses, and the entertainment & recreation expenditures were movie-going, internet, CD/DVD, telephone, and field trip expenses. There was a difference at the significant level of .05

The spending behavior of those students whose their fathers having different occupations on the cost of living expenditures were clothes expenses, the entertainment & recreation expenditures were movie-going, internet, game, cartoon/magazines, CD/DVD, and telephone expenses. There was a difference at the significant level of .05

The spending behavior of those students whose their mothers having different occupations on the academic expenditures were educational material expenses, the entertainment & recreation expenditures were movie-going, cartoon/magazines, CD/DVD, and field trip expenses. There was a difference at the significant level of .05

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะความเมตตากรุณาจากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ ประธานควบคุมดูแลสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ ดร. สกล วรรณเจริญศรี ที่กรุณาร่วมเป็นกรรมการสอบ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ทำให้สารนิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา รองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูง และอาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนถ่ายทอดประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย อีกทั้งขอขอบคุณนักเรียนมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกท่าน เพื่อนๆ สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว และคุณกรวรรณ พรินทรากุล ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นพยายามจนประสบความสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ที่ได้อบรมสั่งสอน ปลูกฝังคุณงามความดีและความมานะอดทน จนทำให้เกิดผลสำเร็จในการทำสารนิพนธ์ และสำเร็จการศึกษาในชั้นมหาบัณฑิต

วิราวรรณ บุคดา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น	7
ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น	8
ความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น	11
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น	13
ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์	17
ทฤษฎีความต้องการของแมคคลีแลนด์	19
ทฤษฎีการบริโภคในเชิงตรรกวิทยาของชอง โบตริยาร์ด	20
เอกสารและงานวิจัยที่สนับสนุนตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ	
พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น	23
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการวัยรุ่น	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น	33
งานวิจัยในประเทศ	33
งานวิจัยต่างประเทศ	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....
4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....
	สัญลักษณ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล.....
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....
	ความมุ่งหมายในการวิจัย.....
	ความสำคัญของการวิจัย.....
	สมมติฐานของการวิจัย.....
	ขอบเขตของการวิจัย.....
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....
	สรุปผลการวิจัย.....
	อภิปรายผลการวิจัย.....
	ข้อเสนอแนะ.....
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	113
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	120

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนและเพศ.....	37
2 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดา.....	44
3 พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น เป็นรายด้าน.....	47
4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามเพศ.....	51
5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามเพศ.....	52
6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามเพศ.....	53
7 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามเพศ.....	54
8 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	54
9 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	55
10 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	56
11 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	57
12 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	57
13 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	58
14 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	58

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายการดำรงชีพ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	59
16	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าอาหาร จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	60
	จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	59
17	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเครื่องดื่ม จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	60
18	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	61
19	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าเกม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	62
20	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	62
21	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าซีดีเพลง/ดีวีดี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	63
22	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าโทรศัพท์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	64
23	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าทัศน اجر/ สังสรรค์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	64
24	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายกีฬา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน.....	65

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
25	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	65
26	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	66
27	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	67
28	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	68
29	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าอาหาร จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	69
30	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเครื่องดื่ม จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	69
31	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเดินทาง จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	70
32	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	71
33	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	72
34	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าอินเทอร์เน็ต จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	73

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
35 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าซีดีเพลง/ดีวีดี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	73
36 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าโทรศัพท์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	74
37 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	75
38 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว.....	75
39 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	76
40 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	77
41 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย จำแนกตาม อาชีพของบิดา.....	78
42 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	79
43 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	80
44 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าอินเทอร์เน็ต จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	81
45 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าเกม จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	82

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
46 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องคำหนังสือการ์ตูน/ นิตยสาร จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	83
47 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องคำซีดีเพลง/ดีวีดี จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	84
48 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องคำโทรศัพท์ จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	85
49 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	86
50 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา.....	86
51 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา จำแนกตาม อาชีพของมารดา.....	87
52 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามอาชีพของมารดา.....	88
53 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	89
54 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องคำชมภาพยนตร์ จำแนกตามอาชีพของมารดา.....	90
55 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องคำหนังสือการ์ตูน/ นิตยสาร จำแนกตามอาชีพของมารดา.....	91
56 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องคำซีดีเพลง/ดีวีดี จำแนกตามอาชีพของมารดา.....	92

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
57 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าทัศนอาจร/ สังสรรค์ จำแนกตามอาชีพของมารดา.....	93
58 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามอาชีพของมารดา.....	94

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงตัวแบบพฤติกรรมในการซื้อของผู้บริโภค.....	13
2 ขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจซื้อ.....	15
3 แสดงลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์.....	19
4 สมมติฐานการแปรคุณค่าแห่งการบริโภคของโบดริยาร์ด.....	22

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยในอดีตมีรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างเรียบง่ายและไม่แตกต่างกันมาก เนื่องจากในอดีตผู้คนยังไม่มีความแตกต่างในเรื่องสถานะทางสังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจมากนัก ประกอบกับปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันก็มีเพียง ปัจจัย 4 เท่านั้น (ธนาพงษ์ จันทรชอน. 2546: 2) แต่ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีรูปแบบการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จากกระแสความหลากหลายของวัฒนธรรมที่หลั่งไหลจากนานาประเทศ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากจะส่งผลทางด้านบวกแล้ว ในทางตรงกันข้ามยังทำให้เกิดการ แผลขยายสิ่งมอมเมาและค่านิยมของวัตถุผ่านทางธุรกิจบันเทิงและธุรกิจโฆษณาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำให้เด็กวัยรุ่นเกิดความต้องการในเชิงบริโภคมมากขึ้น และละทิ้งค่านิยมทางวัฒนธรรมที่ดีของไทย และชอบทดลองสิ่งแปลกใหม่โดยขาดความยับยั้งชั่งใจ ทำให้ถูกชักจูงหรือถูกหลอกลวงได้ง่าย ส่งผลเสียต่อการพัฒนาเด็กวัยรุ่นให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ (จิตตินันท์ เดชะคุปต์ 2543: 42)

การที่วัยรุ่นได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ง่าย เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงและการยอมรับสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545: 329-330) อธิบายลักษณะพัฒนาการของวัยรุ่นว่า เป็นระยะแห่งการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ทั้งลักษณะทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการทดลอง ใฝ่ฝัน ค้นคว้า และชอบความแปลกใหม่ เป็นวัยที่มีจิตใจอ่อนไหว ชักจูงได้ง่าย และอยู่ในช่วงของการแสวงหาความเป็นตัวของตัวเอง การที่วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการค้นหาและเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ รวมทั้งต้องการได้รับการยอมรับจากสังคมและกลุ่มเพื่อน จึงทำให้วัยรุ่นมีการปรับตัวให้ทันสมัย ทำตัวให้เหมือนเพื่อนๆ ด้วยพฤติกรรมการแสดงออกในการแต่งกายตามแฟชั่นที่กำลังนิยมของกลุ่มคนวัยเดียวกัน ชอบทำอะไรก็จะทำเหมือนๆ กัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมการบริโภคของวัยรุ่นในสังคมปัจจุบันซึ่งเน้นกระบวนการเลียนแบบและพยายามแสวงหาความแตกต่าง ดังนั้น อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์จึงเข้าครอบงำได้อย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมเมืองอย่างกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศ เป็นศูนย์รวมของประชากรที่มีความแตกต่างกันกว่า 10 ล้านคน เราสามารถพบเห็นคนกรุงเทพมหานครได้ทุกกลุ่ม ทุกระดับชนชั้น พลเมืองกรุงเทพมหานคร มีทั้งที่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่เดิม และที่อพยพจากที่ต่างๆ เข้ามาภายหลัง ซึ่งมีความแตกต่างกันในเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมไปถึงลักษณะทางจิตวิทยาที่ได้รับอิทธิพลจากภูมิหลังในอดีตและประสบการณ์ในชีวิต ทั้งในเรื่องความเชื่อ ค่านิยม และระบบคุณค่าที่มีต่อ

สิ่งต่างๆ ประกอบกับความเป็นศูนย์กลางความเจริญในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและการเปิดรับวัฒนธรรมต่างชาติ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลที่ทำให้คนกรุงเทพมหานคร มีแนวคิดเกี่ยวกับตนเองที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้แต่ละคนมีความต้องการปัจจัยต่างๆ ในการดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้คนกรุงเทพจึงมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่หลากหลายกันเป็นอย่างมาก (พิชัย นิรมานสกุล. 2539: 1)

ปัจจุบันปัญหาการใช้จ่ายใช้สอยของวัยรุ่นก็เป็นปัญหาที่น่ากังวลอย่างหนึ่ง เนื่องจากปัจจุบันวัยรุ่นจำนวนมากมีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่อนข้างสูง และมีการใช้จ่ายใช้สอยฟุ่มเฟือย เกินฐานะของตนเอง ซึ่งพฤติกรรมการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยนอกจากจะเป็นผลเสียต่อภาระของครอบครัวในปัจจุบันแล้ว ยังส่งเสริมให้วัยรุ่นมีความคิดที่ยึดติดกับการบริโภคทางวัตถุ และเป็นการบ่มเพาะนิสัยขาดวินัยทางการเงินของวัยรุ่น ทำให้เห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นปัญหาที่ไม่ควรปล่อยผ่านเลยไป จากผลสำรวจของศูนย์วิจัยกรุงเทพโพลล์ สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ได้สำรวจ ความคิดเห็นเยาวชนอายุระหว่าง 15-22 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 1,223 คน หัวข้อ “สำนึกเรื่องการประหยัดของเยาวชนไทยในยุคน้ำมันแพง” พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยวันละ 101-200 บาท และมากที่สุดวันละ 500 บาท ร้อยละ 67.70 เห็นว่าตนเองมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยเกินไป ซึ่งค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยมากที่สุดคือ ค่าอาหารและเครื่องดื่มถึงร้อยละ 31.60 รองลงมาคือค่าเที่ยวเตร่สังสรรค์ ค่าแต่งตัว ค่าโทรศัพท์ ค่าเล่นเกม สาเหตุของการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยนั้นเยาวชนส่วนใหญ่ระบุว่า เกิดจากการไม่รู้จักหักห้ามใจตัวเอง รองลงมาต้องการการยอมรับจากเพื่อนและสังคมรอบข้าง อิทธิพลของสื่อและการโฆษณา การไม่รู้ถึงความยากลำบากในการหาเงิน การเลี้ยงดูลูกของพ่อแม่ที่ตามใจลูกมากเกินไป (คมชัดลึก. 2549: 14) นอกจากนี้งานวิจัยของ สุเนตร สุราษฎร์กุล (2539: 2) พบว่า ปัจจุบันมีเด็กวัยรุ่น ร้อยละ 30 ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาให้ความสำคัญกับการบริโภคนิยม กล่าวคือมีการแข่งขันการบริโภคในทุกๆ ด้าน เช่น อาหาร เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และสินค้าต่างๆ เพื่อต้องการให้ตัวเองได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ และสังคม เพื่อสร้างความโดดเด่นให้เหนือกว่าเพื่อน ต้องการได้รับการยอมรับว่าทันสมัย

ผลการศึกษาวิจัยของ สุเนตร สุราษฎร์กุล (2539: 2) ยังชี้ให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยในปัจจุบันมีวิถีการดำเนินชีวิตไปในทางวัฒนธรรมของการบริโภคตามอย่างชาวต่างชาติ ตามกระแสบริโภคนิยม จนกลายเป็นความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ขณะที่เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่ยังไม่มีรายได้ แต่กลับพบว่าวัยรุ่นจำนวนมากใช้เวลาว่างเดินเที่ยวตามศูนย์การค้า และสถานที่ให้ความบันเทิงต่างๆ เช่น โรงภาพยนตร์ ร้านเกมคอมพิวเตอร์ ร้านเพลงคาราโอเกะ เป็นต้น รวมทั้งมีการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับที่ทันสมัยตลอดเวลา รวมถึงการใช้โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ที่กำลังนิยม เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวทำให้เด็กวัยรุ่นบางกลุ่มมีความต้องการทางวัตถุมากเกินไปที่ตอบสนองความต้องการของตนเองได้ รายที่ไม่สามารถจัดหาสิ่งที่ต้องการได้เช่นเด็กคนอื่นก็อาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การพูดปดพ่อแม่ ผู้ปกครอง ลักขโมย หรือก่อปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น

การวิจัยครั้งนี้ได้ให้ความสนใจศึกษาวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตปทุมวัน เนื่องจากเขตปทุมวันเป็นเขตที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองกรุงเทพมหานคร มีความเจริญทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีข่าวสารในด้านต่างๆ มีรูปแบบการบริโภคที่หลากหลาย รวมทั้งการดำเนินชีวิต ส่งผลให้วัยรุ่นได้รับอิทธิพลจากสังคมตะวันตกในเรื่องของการแสดงออกทางพฤติกรรมด้านต่างๆ อย่างมาก ในเรื่องการรับประทานอาหาร การแต่งกาย และซื้อสินค้าต่างๆ พฤติกรรมดังกล่าวของวัยรุ่นแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นมีแนวโน้มการตกเป็นทาสทางด้านวัตถุนิยม ประกอบกับบิดามารดาส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพโดยการทำงานนอกบ้านทำให้ไม่มีเวลาใกล้ชิดกับลูก หุ่นเหทำงานเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว และมักใช้วิธีการให้เงินลูกทดแทน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้วัยรุ่นส่วนหนึ่งนิยมความฟุ่มเฟือย เน้นการได้รับการยอมรับกับเพื่อนๆ ว่าทันสมัย และการเข้ากลุ่มมากกว่าการยั้งคิด จึงทำให้เด็กวัยรุ่นมีค่าใช้จ่ายที่เกินตัว

จากสถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน เนื่องจากนักเรียนดังกล่าวอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ทั้งลักษณะทางร่างกาย ลักษณะทางอารมณ์และพฤติกรรมทางสังคม โดยการศึกษาตัวแปร ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดา เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักเรียน อีกทั้งบุคคลกลุ่มนี้ยังมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากคนวัยอื่นๆ จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจถึงลักษณะต่างๆ ของคนในวัยรุ่นอย่างแท้จริง โดยอาศัยแนวความคิดเรื่องจิตวิทยาวัยรุ่นมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์หาสาเหตุแห่งพฤติกรรมต่างๆ ของวัยรุ่น ทั้งนี้เพื่อสะท้อนให้เห็นทิศทางและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของวัยรุ่นไทยที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน และผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวดต่ออนาคตของประเทศ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้บริหาร นักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ตระหนักถึงปัญหาเพื่อเป็นแนวทางในการร่วมมือกันวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นรู้จักการใช้จ่ายที่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ต่อนักเรียน ครอบครัว และสังคมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ซึ่งมีจำนวน 3 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 5,825 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 374 คน ซึ่งได้มาจากการตารางการสุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973: 125) ในระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่น้อยกว่า 5%

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

- 1.1 เพศ
- 1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน
- 1.4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว
- 1.5 อาชีพของบิดามารดา

2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น หมายถึง ลักษณะการใช้จ่ายเงินอันเกิดจากการตัดสินใจใช้จ่ายด้วยตัวของวัยรุ่นเอง จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ได้แก่

1.1.1 ค่าอุปกรณ์การศึกษา หมายถึง ค่าสมุดหนังสือ ค่าพิมพ์รายงาน ค่าถ่ายเอกสาร และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษา

1.1.2 ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนพิเศษในวิชาต่างๆ นอกเวลาเรียนตามสถาบันกวดวิชาในแต่ละเดือน

1.2 ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ได้แก่

1.2.1 ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าอาหาร/เครื่องดื่มในแต่ละเดือน

1.2.2 ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายในแต่ละเดือน

1.2.3 ค่าเดินทาง หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าเดินทางในแต่ละเดือน

1.3 ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่

1.3.1 ค่าชมภาพยนตร์ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าชมภาพยนตร์ในแต่ละเดือน

1.3.2 ค่าอินเทอร์เน็ต หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าอินเทอร์เน็ตในแต่ละเดือน

1.3.3 ค่าเกม หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าเกมในแต่ละเดือน

1.3.4 ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสารในแต่ละเดือน

1.3.5 ค่าโทรศัพท์ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าโทรศัพท์ในแต่ละเดือน

1.3.6 ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ในแต่ละเดือน

1.4 ค่าใช้จ่ายฉิปาละ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่ได้จัดอยู่ในค่าใช้จ่ายทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมาในแต่ละเดือน

2. เพศ หมายถึง เพศของนักเรียนวัยรุ่น ได้แก่ เพศหญิง และเพศชาย

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถซึ่งเป็นผลจากการเรียนหรือประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งวัดจากผลการเรียนที่เป็นระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade point average) ของทุกวิชาในเทอมที่ผ่านมา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2534 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 (อมรา เล็กเริงสินธุ์. 2540: 122)

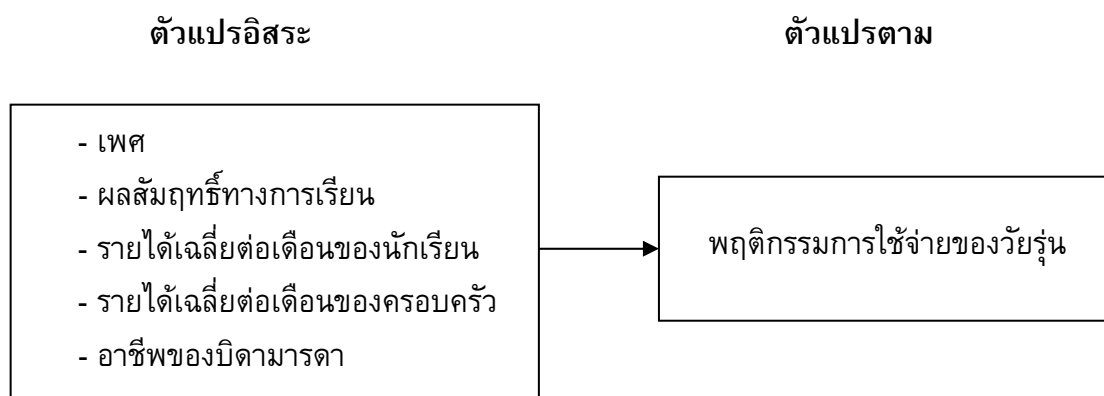
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน หมายถึง จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครองในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงเวลา 1 เดือน

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว หมายถึง จำนวนเงินรายได้ของบิดามารดาารวมกันในช่วงเวลา 1 เดือน

6. อาชีพของบิดามารดา หมายถึง อาชีพของบิดามารดาที่ทำอยู่ในปัจจุบัน

7. วัยรุ่น หมายถึง นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

วัยรุ่นที่มี เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดา แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
 - 1.1 พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
 - 1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
 - 1.3 ความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
 - 1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
2. เอกสารและงานวิจัยที่สนับสนุนตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
 - 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
 - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
 - 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียนต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
 - 2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
 - 2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดาต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการวัยรุ่น
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศไทย
 - 4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภค จะเห็นว่าพฤติกรรมการใช้จ่ายก็เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมการบริโภค เพื่อความเข้าใจถึงพฤติกรรมของวัยรุ่น ในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงได้นำความหมายของพฤติกรรมการบริโภคมาอธิบาย ดังนี้

พฤติกรรมการบริโภค หมายถึง ปฏิบัติของบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้รับและการใช้สินค้าและบริการทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกระบวนการต่างๆ ของการตัดสินใจซึ่งเกิดก่อนและเป็นตัวกำหนดปฏิกริยาต่างๆ (ปริญ ลักษิตานนท์. 2544: 55)

พฤติกรรมกรรมการบริโภค หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อและการใช้สินค้าและบริการ โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนที่บุคคลต้องมีการตัดสินใจทั้งก่อนและหลังการกระทำดังกล่าว (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2541)

เอ็นเกล; และคนอื่นๆ (Engel; & Orther. 1990: 3) กล่าวว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายรวมถึงการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดหาให้ได้มาและการใช้ซึ่งสินค้าและบริการ หมายรวมถึงกระบวนการตัดสินใจซึ่งมีมาอยู่ก่อนแล้วซึ่งมีส่วนในการกำหนดให้มีการกระทำดังกล่าว

ชิฟแมน; และ คานุก (Schiffman; & Kanuk. 1994: 5) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม การบริโภค หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริโภคแสดงถึงการแสวงหา การเลือกซื้อ การใช้ การประเมิน และการใช้จ่ายสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมกรรมการบริโภค ที่แสดงออกมาให้เห็นในรูปแบบการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนที่บุคคลต้องมีการตัดสินใจทั้งก่อนและหลังการกระทำ รวมทั้งแสวงหาสิ่งที่ต้องการ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

การศึกษาพฤติกรรมมนุษย์เป็นไปตามปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากมาย และพฤติกรรมการใช้จ่ายก็เป็นพฤติกรรมหนึ่งที่แสดงออกทางมาให้เป็นไปตามเหตุปัจจัยพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้แนวทางพฤติกรรมมนุษย์ที่มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมาอธิบายพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ (สุตาวรรณ ชันชมิตร์. 2538: 13)

1. ปัจจัยภายใน (Internal factor) หรือปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (Psychological Factor) ซึ่งเป็นตัวกำหนดเฉพาะของแต่ละบุคคล ประกอบด้วย

1.1 ความต้องการ (Needs) หมายถึง ความแตกต่างที่รับรู้ระหว่างสภาพในอุดมคติและสภาพปัจจุบันซึ่งมีอิทธิพลเพียงพอที่จะกระตุ้นพฤติกรรม ซึ่งมนุษย์จะมีความต้องการ 2 ด้าน คือ ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological needs) และความต้องการที่เป็นแรงปรารถนา (Acquired needs) หรือเรียกอีกอย่างว่าความต้องการด้านจิตวิทยา (Psychographic needs) โดยปกติเมื่อบุคคลเกิดความต้องการก็จะจัดหาผลิตภัณฑ์ที่สนองความต้องการนั้น

1.2 การจูงใจ (Motivation) หมายถึง ขบวนการภายในจิตใจที่ผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม หรือกระทำการใดๆ เพื่อจูงใจและกระตุ้นให้บุคคลนั้นเห็นคล้อยตามผลิตภัณฑ์จนนำไปสู่กระบวนการซื้อนั้น สามารถสร้างสิ่งกระตุ้นทั้งทางด้านบวก (Positive drive) เพื่อให้บุคคลเกิดความรู้สึกที่ดีซึ่งเป็นการตอบสนองความจำเป็น (Needs) ความต้องการ (Want) และความปรารถนา (Desire) หรืออาจใช้สิ่งกระตุ้นด้านลบ (Negative drive) เพื่อให้บุคคลเกิดความกลัว (Fear) หรือความไม่ชอบ (Aversion) ทำให้หลีกเลี่ยงต่อสิ่งนั้น

1.3 บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ลักษณะด้านจิตวิทยาภายในของบุคคล ซึ่งช่วยกำหนดและสะท้อนถึงวิธีการซึ่งบุคคลหนึ่งตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมของเขา แต่ละบุคคลจะมีลักษณะบุคลิกภาพแตกต่างกัน แต่อาจมีความคล้ายคลึงกันในบางลักษณะ การเสนอผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับบุคลิกภาพของบุคคลหรือการกำหนดลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลตามกลุ่มเป้าหมายถือเป็นการจูงใจหรือกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม การซื้อได้

1.4 การรับรู้ (Perception) หมายถึง กระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลเลือกสรร จัดระเบียบและตีความหมายสิ่งกระตุ้นให้ออกมาเป็นภาพที่มีความหมายและเป็นภาพรวมของโลก หรืออาจหมายถึง วิธีการที่เรามองโลกที่อยู่รอบๆ ตัวเรา บุคคล 2 คนที่ได้รับสิ่งกระตุ้นอย่างเดียวกัน เจือปนเดียวกัน อาจจะมีการจัดระเบียบและตีความหมายที่เหมือนหรือต่างกันได้ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของแต่ละคน

1.5 การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง กระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลได้รับความรู้ (Knowledge) และประสบการณ์ (Experience) โดยการซื้อและการบริโภค ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องในอนาคต

1.6 ทศนคติ (Attitude) หมายถึง ความโน้มเอียงที่เรียนรู้เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจและไม่พึงพอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรืออาจหมายถึง การแสดงความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าบุคคลมีความโน้มเอียงพอใจหรือไม่พอใจต่อบางสิ่ง เช่น ตราสินค้า บริการ ร้านค้า เนื่องจากเป็นผลของกระบวนการทางจิตวิทยา ทศนคติของมนุษย์ถูกกำหนดมาจากประสบการณ์ส่วนบุคคล อิทธิพลจากสังคม และเครื่องมือทางการตลาด การสร้างให้ลูกค้ามีทัศนคติด้านบวกต่อสินค้าจะทำให้ลูกค้ามีความนิยมและมีความภักดีต่อสินค้า

2. ปัจจัยภายนอก (External factor) หรือปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural factor) เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และมีอิทธิพลต่อค่านิยม (Values) ทศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Behavior) ของมนุษย์ ซึ่งมีดังนี้

2.1 กลุ่มอ้างอิง (Reference group) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งใช้เป็นแหล่งอ้างอิง (หรือเปรียบเทียบ) สำหรับบุคคลใดบุคคลหนึ่งในการกำหนดค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือพฤติกรรมต่างๆ ไป โดยทั่วไปกลุ่มอ้างอิงมี 2 ประเภท คือ กลุ่มอ้างอิงทางตรง (Direct reference group) คือกลุ่มบุคคลที่มีการติดต่อสื่อสารกันโดยตรง เช่น ครอบครัว เพื่อน เป็นต้น และกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม (Indirect reference group) คือกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้มีการติดต่อสื่อสารกันโดยตรง เช่น กลุ่มดารา นักร้อง นักกีฬา ผู้นำทางการเมือง เป็นต้น

2.2 ครอบครัว (Family) เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรม การบริโภคของสมาชิกในครอบครัว เนื่องจากบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อ

2.3 ชั้นทางสังคม (Social class) การวัดหรือการจัดประเภทชั้นทางสังคมมีวิธีการวัดที่นิยมใช้ 3 ประการ คือ วัดจากผู้ที่อยู่ในสังคม (Subjective method) คือให้บุคคลคาดคะเนตำแหน่งชั้นสังคมด้วยตนเอง วัดจากความมีชื่อเสียง (Reputation method) เป็นการวัดโดยอาศัย

กลุ่มบุคคลที่เชี่ยวชาญด้านการกำหนดชั้นสังคม เพื่อพิจารณาชั้นสังคมของบุคคลอื่นๆ และการวัดโดยเลือกตัวแปรที่เกี่ยวข้อง (Objective measures) เป็นการเลือกตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เป็นเกณฑ์วัด เช่น รายได้ครอบครัว (Family income) สถานะด้านอาชีพ (Occupational status) ระดับการศึกษา (Education attainment) เป็นต้น ซึ่งในแต่ละชั้นสังคมจะมีค่านิยม อำนาจทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง รูปแบบการดำรงชีวิต กิจกรรม หรือสัญลักษณ์แสดงสถานะที่แตกต่างกัน เช่น รถเบนซ์ แสดงสัญลักษณ์ทางสังคมว่าเป็นเศรษฐี เป็นต้น

2.4 วัฒนธรรม (Culture) หมายถึง ผลรวมของการเรียนรู้ (Learning) ความเชื่อถือ (Beliefs) ค่านิยม (Values) และขนบธรรมเนียมประเพณี (Customs) ซึ่งกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมใดสังคมหนึ่ง วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์โดยการกำหนดระเบียบ ทิศทาง และแนวทางแก่มหาชนในสังคม ซึ่งวัฒนธรรมของไทยที่มีอิทธิพลต่อคนไทย ได้แก่ สถาบันพระมหากษัตริย์ พุทธศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย อักษรและภาษาไทย จรรยาบรรณของคนไทย ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมไทย วรรณคดีไทย จิตใจของคนไทย เป็นต้น

2.5 วัฒนธรรมกลุ่มย่อย (Subculture) หมายถึง กลุ่มวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นส่วนที่ปรากฏชัดเจนในสังคมขนาดใหญ่และสลับซับซ้อน เช่น สำเนียง ภาษา ค่านิยม ศาสนา หรือวิถีการดำรงชีวิตอื่นๆ เป็นต้น สมาชิกของวัฒนธรรมกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มจะยึดมั่นในความเชื่อถือ ค่านิยม และประเพณีซึ่งเป็นเอกลักษณ์และยอมรับโดยสมาชิกในกลุ่มนั้น

3. ปัจจัยส่วนบุคคล (Individual factor) เป็นลักษณะเฉพาะบุคคลในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 อายุ (Age) อายุที่แตกต่างกัน จะมีความต้องการผลิตภัณฑ์ต่างกัน เช่น กลุ่มวัยรุ่นชอบทดลองสิ่งแปลกใหม่และชอบสินค้าประเภทแฟชั่นและการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น

3.2 ขั้นตอนวัฏจักรของชีวิตครอบครัว (Family life cycle) เป็นขั้นตอนการดำรงชีวิตของบุคคลในลักษณะของการมีครอบครัว การดำรงชีวิตในแต่ละขั้นตอน เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความต้องการทัศนคติและค่านิยมของบุคคลทำให้เกิดความต้องการในผลิตภัณฑ์และพฤติกรรมในการซื้อที่แตกต่างกัน

3.3 อาชีพ (Occupation) อาชีพของแต่ละบุคคลจะนำไปสู่ความสำเร็จ และความต้องการสินค้าและบริการที่แตกต่างกัน เช่น ข้าราชการจะซื้อชุดทำงานและสินค้าจำเป็น ปรแกรมการบริษัทและภรรยาจะซื้อเสื้อผ้าราคาสูงหรือตัวเครื่องบิน

3.4 โอกาสทางเศรษฐกิจ (Economic circumstances) โอกาสทางเศรษฐกิจของบุคคลจะกระทบต่อสินค้าและบริการที่เข้าไปตัดสินใจซื้อ โอกาสเหล่านี้ประกอบด้วย รายได้ การออมทรัพย์ อำนาจการซื้อ และทัศนคติเกี่ยวกับการจ่ายเงิน

3.5 การศึกษา (Education) ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มจะบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

3.6 รูปแบบการดำรงชีวิต (Life style) รูปแบบการดำรงชีวิตขึ้นกับวัฒนธรรมชั้นของสังคมและกลุ่มอาชีพของแต่ละบุคคล นักการตลาดเชื่อว่าการเลือกผลิตภัณฑ์ของบุคคล

ขึ้นอยู่กับแบบการดำรงชีวิต ตัวอย่างแบบการดำรงชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคสินค้า ได้แก่ คนที่ชอบเที่ยวกลางคืน ชอบการพักผ่อนหย่อนใจ การบริโภคอาหารนอกบ้านหรือเครื่องดื่มของเมา จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีหลายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การใช้จ่ายของวัยรุ่นในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการต่างๆ

ความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

ครอนบัค (Cronbach) (สุदारรณ ชันธมิตร. 2538: 11) ได้อธิบายว่าพฤติกรรมมนุษย์ มีองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนต้องทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้นกิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจหรือสนองความต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลานาน จึงจะสามารถบรรลุผลสมความต้องการ คนเราจะมีความต้องการหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน และมักจะต้องเลือกสนองความต้องการที่รีบด่วนก่อนและสนองความต้องการที่ห่างออกไปในภายหลัง

2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับภาวะ หรือความสามารถที่จำเป็น ในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ คนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หมดทุกอย่าง ความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถของเขา

3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่คนเราจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งลงไปเขาจะต้องพิจารณาสถานการณ์เสียก่อนแล้วตัดสินใจเลือกวิธีที่คาดว่าจะได้ความพอใจมากที่สุด

5. การตอบสนอง (Response) เป็นการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการโดยวิธีการที่ได้เลือกแล้วในขั้นการแปลความหมาย

6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้วย่อมได้รับผลการกระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจจะตามที่คาดคิดไว้ (Confirm) หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหมาย (Contradict) ก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความคาดหวัง (Reaction to Thwarting) หากคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้ ก็กล่าวได้ว่า เขาประสบกับความผิดหวัง ในกรณีเช่นนี้เขาอาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานะเสียใหม่ และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ก็ได้

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการแสดงของพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์นั้นจะต้องมีสิ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งจะทำให้การแสดงออกของพฤติกรรมของมนุษย์แต่ละบุคคลแตกต่างกันไป ดังนั้น ควรเข้าใจถึงสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ ดังต่อไปนี้ (สุदारรณ ชันธมิตร. 2538: 13)

1. ลักษณะนิสัยส่วนตัว ได้แก่

1.1 ความเชื่อ หมายถึง การที่บุคคลคิดถึงอะไรก็ได้ในแง่ของข้อเท็จจริงซึ่งไม่จำเป็นต้องถูกหรือผิดเสมอไป ความเชื่ออาจมาจากการเห็น การบอกเล่า การอ่าน รวมทั้งการคิดขึ้นมาเอง

1.2 ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่ตนนิยมยึดถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจในการเลือก

1.3 ทศนคติ หมายถึง เจตคติ มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ ทศนคติเป็นแนวโน้มหรือขั้นเตรียมพร้อมของพฤติกรรม และถือว่า ทศนคติมีความสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมในสังคม

1.4 บุคลิกภาพ เป็นสิ่งกำหนดว่า บุคคลหนึ่งจะทำอะไร ถ้าเขาตกอยู่ในสถานการณ์หนึ่ง คือเป็นสิ่งที่บอกว่าบุคคลจะปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์หนึ่งๆ

2. กระบวนการอื่นๆ ทางสังคม ได้แก่

2.1 สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (Stimulus Object) และความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้น พฤติกรรม ลักษณะนิสัยของบุคคล คือ ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ บุคลิกภาพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก็จริงแต่พฤติกรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม

2.2 สถานการณ์ (Situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคล ไม่ใช่บุคคลซึ่งอยู่ในภาวะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม

นอกจากนี้ รูปแบบและพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าของวัยรุ่น ยังมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่าย ดังนี้

1. การใช้จ่ายเงินโดยรวมของวัยรุ่นทั้งหญิงและชายส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการซื้อสินค้าประเภท เสื้อผ้า ซีดีเพลง อุปกรณ์เครื่องเสียง สื่อความบันเทิงต่างๆ และการท่องเที่ยว

2. วัยรุ่นหญิงมักจะซื้อสินค้าประเภทเสื้อผ้าเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือสินค้าเพื่อความงามและสุขภาพ รวมทั้งเครื่องประดับต่างๆ

3. วัยรุ่นชายมักจะใช้จ่ายเงินไปกับการสังสรรค์กับเพื่อน อุปกรณ์กีฬา กล้องถ่ายรูป ซีดีเพลง อุปกรณ์เครื่องเสียง จักรยาน กางเกงยีนส์ เครื่องดนตรี และเกมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

4. วัยรุ่นจัดเป็นกลุ่มคนที่มีแนวโน้มในการทดลองหรือซื้อสินค้าใหม่สูงกว่าคนวัยอื่น กล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่ชอบลอง (Triers) สินค้า/ตราสินค้าใหม่

5. การซื้อของวัยรุ่นส่วนใหญ่จะเป็นการซื้อเพื่อสนองความต้องการของตนเองเป็นหลัก และซื้อเพื่อใช้เองมากกว่าซื้อให้บุคคลอื่น

6. วัยรุ่นอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า/ตราสินค้าของผู้ปกครอง โดยจะมีอิทธิพลมากต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าประเภทที่เกี่ยวข้องกับความสวยงาม สีสันและการออกแบบ เช่น ของตกแต่งบ้านที่เน้นดีไซน์ เป็นต้น แต่จะมีอิทธิพลน้อยในด้านการตัดสินใจทางด้านราคา สถานที่ และเวลาในการซื้อ

7. วัยรุ่นส่วนใหญ่ จะใช้เวลาว่าง ในวันหยุดไปกับการเดินช้อปปิ้ง และมักจะซื้อสินค้าจากร้านโปรดยอดนิยมเป็นประจำ

8. วัยรุ่นมักจะซื้อสินค้าแบบกะทันหันโดยไม่ได้มีการเตรียมการล่วงหน้า (Impulsive purchase) และใช้อารมณ์ (Emotional) มากกว่าเหตุผล (Rational) ในการตัดสินใจซื้อ

9. วัยรุ่นมักจะให้ความสำคัญกับแหล่งข้อมูลจากบุคคลใกล้ชิด เช่น เพื่อน และ ครอบครัว สำหรับการซื้อสินค้าที่มีความเสี่ยงในการซื้อสูงหรือมีราคาแพง และจะเชื่อแหล่งข้อมูลจากสื่อต่างๆ สำหรับการซื้อสินค้าที่มีความเสี่ยงในการซื้อต่ำหรือสินค้านำราคาถูก

10. ระหว่างกระบวนการการตัดสินใจซื้อในขั้นประเมินสินค้า เกณฑ์ในการประเมินที่สำคัญสำหรับวัยรุ่นคือ ราคาและชื่อตราสินค้า แต่จะต้องเป็นสินค้าที่ไม่ได้รับอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อจากบุคคลอื่น เช่น ของใช้ส่วนตัวต่างๆ เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

ฟิลิป คอตเลอร์ (Philip Kotler) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2541: 82) ได้คิดตัวแบบพฤติกรรมการซื้อขึ้นเพื่ออธิบายพฤติกรรมในการซื้อของผู้บริโภค โดยอาศัยทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่ว่าพฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีสาเหตุทำให้เกิดดังนั้นตามตัวแบบของคอตเลอร์ ตัวที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดพฤติกรรมประกอบด้วยสิ่งเร้า 2 ส่วน คือ สิ่งเร้าทางการตลาด (marketing stimulus) ได้แก่ ส่วนประสมทางการตลาด หรือ 4 P's ซึ่งเป็นปัจจัยที่ควบคุมได้ และสิ่งเร้าภายนอกอื่นๆ (others stimulus) ซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ ได้แก่ ปัจจัยและเหตุการณ์ในสภาพแวดล้อมต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และวัฒนธรรม เป็นต้น ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงตัวแบบพฤติกรรมในการซื้อของผู้บริโภค

ที่มา : ดัดแปลงจาก Philip Kotler อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541)

ตัวแบบของ Philip Kotler ที่ เป็นสาเหตุทำให้เกิดพฤติกรรมผู้บริโภค รายละเอียดดังนี้

1. สิ่งกระตุ้น (stimulus) สิ่งกระตุ้นอาจเกิดขึ้นเองจากภายในร่างกาย และสิ่งกระตุ้นจากภายนอก ร่างกาย ซึ่งนักการตลาดจะต้องสนใจและจัดสิ่งกระตุ้นภายนอก เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการผลิตภัณฑ์ สิ่งกระตุ้นถือว่าเป็นเหตุจูงใจให้เกิดการซื้อสินค้า ซึ่งอาจใช้เหตุจูงใจซื้อด้านเหตุผลและใช้เหตุจูงใจให้ซื้อด้านจิตวิทยา (อารมณ์) ก็ได้ สิ่งกระตุ้นภายนอกประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ

1.1 สิ่งกระตุ้นทางการตลาด (marketing stimulus) เป็นสิ่งกระตุ้นที่นักการตลาดสามารถควบคุมและต้องจัดให้มีขึ้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับส่วนประสมทางการตลาด (marketing mix) ซึ่งประกอบด้วย

1.1.1 สิ่งกระตุ้นด้านผลิตภัณฑ์ (product) เช่น ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความสวยงามเพื่อกระตุ้นความต้องการ

1.1.2 สิ่งกระตุ้นด้านราคา (price) เช่น การกำหนดราคาให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์โดยพิจารณาจากลูกค้าเป้าหมาย

1.1.3 สิ่งกระตุ้นด้านการจัดช่องทางการจัดจำหน่าย (distribution/place) เช่น จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้ทั่วถึงเพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้บริโภคถือว่าเป็นการกระตุ้นความต้องการซื้อ

1.1.4 สิ่งกระตุ้นด้านการส่งเสริมการตลาด (promotion) เช่น การโฆษณา สัมภาษณ์ การใช้ความพยายามของพนักงานตัวแทนจำหน่าย การลด แลก แจก แถม การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลทั่วไป ถือว่าเป็นสิ่งกระตุ้นความต้องการซื้อ

1.2 สิ่งกระตุ้นด้านอื่นๆ (other stimulus) เป็นสิ่งกระตุ้นความต้องการของผู้บริโภค ที่อยู่ภายนอกองค์การซึ่งทางบริษัทควบคุมไม่ได้ สิ่งกระตุ้นเหล่านี้ ได้แก่

1.2.1 สิ่งกระตุ้นทางเศรษฐกิจ (economic) เช่น ภาวะเศรษฐกิจ รายได้ของผู้บริโภค ล้วนมีอิทธิพลต่อความต้องการของบุคคล

1.2.2 สิ่งกระตุ้นทางเทคโนโลยี (technology) เช่น เทคโนโลยีใหม่ในการผลิต และแปรรูปสารสกัดที่ได้จากธรรมชาติ

1.2.3 สิ่งกระตุ้นทางกฎหมายและการเมือง (political) เช่น การเพิ่มหรือลดภาษีสินค้าบางชนิดของรัฐบาล

1.2.4 สิ่งกระตุ้นทางวัฒนธรรม (cultural) เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ในเทศกาลต่างๆ จะมีผลกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการซื้อสินค้า

2. กล่องดำ หรือความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ (buyer's black box) ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อเปรียบเสมือนกล่องดำ ซึ่งผู้ผลิตหรือผู้ขายไม่สามารถทราบได้จึงต้องพยายามค้นหาความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อจะได้รับอิทธิพลมาจากลักษณะของผู้ซื้อ และกระบวนการตัดสินใจของผู้ซื้อ

2.1 ลักษณะของผู้ซื้อ (buyer characteristics) มีอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

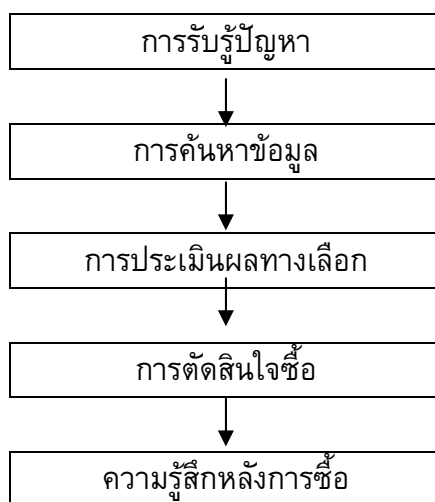
2.1.1 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (cultural factors) วัฒนธรรมเป็นเครื่องผูกพันบุคคลในกลุ่มไว้ด้วยกัน บุคคลเรียนรู้วัฒนธรรมของเขาภายใต้กระบวนการทางสังคมวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดความต้องการ และพฤติกรรมของบุคคล วัฒนธรรมแบ่งออกเป็นวัฒนธรรมพื้นฐาน วัฒนธรรมกลุ่มย่อยหรือชนบทรรมนิยมประเพณีและชั้นของสังคม

2.1.2 ปัจจัยด้านสังคม (social factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการซื้อ ลักษณะทางสังคมประกอบด้วย กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว บทบาท และสถานะ

2.1.3 ปัจจัยส่วนบุคคล (personal factors) การตัดสินใจของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลของคนทางด้านต่างๆ ได้แก่ อายุ ขั้นตอนวัฏจักรชีวิตครอบครัว อาชีพ โอกาสทางเศรษฐกิจ การศึกษา รูปแบบการดำรงชีวิต บุคลิกภาพและแนวความคิดส่วนบุคคล

2.1.4 ปัจจัยทางด้านทางจิตวิทยา (psychological factors) การเลือกซื้อของบุคคลได้รับอิทธิพลจากกระบวนการทางจิตวิทยา 6 อย่าง คือ การสนใจ ความเข้าใจ ความรับรู้ ความเชื่อ ทศนคติ และการเรียนรู้

2.2 กระบวนการตัดสินใจของผู้ซื้อ (buyer decision process) ประกอบด้วยหลายขั้นตอน คือ การตระหนักถึงปัญหา การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจซื้อ

ที่มา : Philip Kotler อังไน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541)

2.2.1 ขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจซื้อ

ขั้นที่ 1 การรับรู้ปัญหา (problem recognition) การที่บุคคลรับรู้ถึงความต้องการของตน ซึ่งอาจเกิดขึ้นเองหรือเกิดจากสิ่งกระตุ้น ความต้องการภายในส่วนบุคคล เมื่อเกิดขึ้นถึงระดับหนึ่งจะกลายเป็นสิ่งกระตุ้น บุคคลจะเรียนรู้ถึงวิธีที่จะจัดการกับสิ่งกระตุ้นจากประสบการณ์ในอดีต ทำให้เขาจะรู้ว่าสนองสิ่งกระตุ้นอย่างไร เช่น การรับรู้ว่ามีหมอก อ้วน ฯลฯ ส่วนความต้องการที่จะเกิดจากสิ่งกระตุ้นภายนอกนั้น จะเกิดก็ต่อเมื่อได้รับการกระตุ้นจากสิ่งภายนอก เช่น จากการดูโฆษณาโทรทัศน์ หรืออ่านนิตยสาร ทำให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการขึ้น

ขั้นที่ 2 การค้นหาข้อมูลก่อนซื้อ (information search) เมื่อผู้บริโภครับรู้ปัญหา คือเกิดความต้องการผลิตภัณฑ์ในขั้นหนึ่งแล้ว ในขั้นที่สองนี้จะเป็นการค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ซึ่งได้แก่ แหล่งบุคคล แหล่งการค้า แหล่งทดลอง

ขั้นที่ 3 ประเมินทางเลือก (evaluation of alternatives) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกคือผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากข้อมูลที่รวบรวมได้ในขั้นที่สอง ได้แก่ คุณสมบัติผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าดูจาก การบำรุง กลิ่น สี บรรจุภัณฑ์ ความเชื่อถือเกี่ยวกับตราอรรถประโยชน์ที่จะได้รับสำหรับคุณสมบัติแต่ละอย่างของผลิตภัณฑ์ เปรียบเทียบระหว่างยี่ห้อต่างๆ

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจซื้อ (purchase decision) การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่งหลังการประเมินผลจากขั้นที่สาม โดยตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่เขาชอบมากที่สุด

ขั้นที่ 5 ความรู้สึกภายหลังการซื้อ (post purchase feeling) หรือผลลัพธ์ภายหลังการซื้อ (post purchase outcome) เกิดขึ้นหลังจากการซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ไปแล้ว ถ้าเป็นไปตาม ที่คาดหวังเอาไว้คือ ความพึงพอใจ จะทำให้เกิดการซื้อผลิตภัณฑ์นั้นซ้ำอีก แต่ถ้าผลลัพธ์ต่ำกว่าที่คาดหวังไว้คือ ความไม่พอใจ

3. การตอบสนองของผู้ซื้อ (buyer's response) หรือการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (buyer's purchase decision) ผู้บริโภคจะมีการตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 การเลือกผลิตภัณฑ์ (product choice) คือ การเลือกผลิตภัณฑ์อาหารเข้า ผู้บริโภคมีทางเลือกคือ นมสดกล่อง บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ขนมปัง เป็นต้น

3.2 การเลือกผู้ขาย (dealer choice) คือ ผู้บริโภคจะเลือกจากตัวแทนจำหน่ายคนใดคนหนึ่ง

3.3 การเลือกเวลาในการซื้อ (purchase timing) คือ ผู้บริโภคจะเลือกเวลาในการซื้อผลิตภัณฑ์ เช่น ซื้อผลิตภัณฑ์ลดไขมันส่วนเกินเมื่อรู้สึกว่าตนเองอ้วนขึ้น

การตัดสินใจซื้อ เป็นขั้นตอนที่ผู้บริโภคพร้อมจะกระทำการตัดสินใจสำหรับทางเลือกที่กำหนดไว้แล้วจากทางเลือกต่างๆ โดยทางเลือกที่เลือกกระทำถือว่าเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหา นั้น ดังนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นคือ ความตั้งใจที่จะกระทำการซื้อเสมอไป เพราะยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจว่าจะซื้อดีหรือไม่ รวมทั้งสภาพความพร้อมที่จะนำไปสู่การตัดสินใจซื้อ ดังนั้นการตัดสินใจซื้อจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับ

1. ความตั้งใจ (purchase intention) เป็นช่วงที่ผู้บริโภคพร้อมที่จะเลือกทางเลือกใดก็ตามที่ดีที่สุดที่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาของพวกเขา ความตั้งใจซื้อจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การซื้อจริงโดยจะพิจารณาข้อดีของตราสินค้า คุณภาพ และผลประโยชน์ทั้งหมดของสินค้า เพื่อทำการเปรียบเทียบกัน และสรุปเป็นทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการที่เกิดขึ้น

2. สถานการณ์ในขณะทำการตัดสินใจ (situational influences) สถานการณ์ คือ ปัจจัย ปัจจัยทั้งหลายโดยเฉพาะในแง่เวลาและสถานที่ที่เกิดจากการสังเกตที่ไม่ได้เกิดจากความรู้ของบุคคล หากเกิดจากตัวกระตุ้นที่เป็นทางเลือกที่มีผลต่อพฤติกรรมในปัจจุบัน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ท่าเลที่ตั้ง การตกแต่งภายใน กลิ่น เสียง และการจัดร้าน ลักษณะของตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพการณ์ซื้อ ประกอบกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม เงื่อนไขการซื้อต่างๆ ที่เกี่ยวกับเวลา เช่น ซื้อครั้งสุดท้ายเมื่อไหร่ ซื้อในช่วงเวลาอะไร และเวลาเลิกงาน หรือสุดสัปดาห์ การตั้งใจไปเดินซื้อเป็นความตั้งใจและต้องการซื้อ สภาพอารมณ์ ปริมาณเงินสดที่มีอยู่ เป็นต้น

3. ระยะเวลาที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ (decision time) เป็นปัจจัยอีกตัวหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อ การเลือกซื้อสินค้าอาจใช้เวลาเป็นปี หรือเป็นการตัดสินใจซื้อการเลือกซื้อสินค้าฉบับพลัน เป็นต้น

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) (Maslow, 1960: 66-67)

พฤติกรรมของคนจะถูกกำหนดและควบคุมโดยแรงจูงใจต่างๆ แรงจูงใจเหล่านี้มีลักษณะแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคลอีกด้วย ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารควรทราบว่า แรงจูงใจหรือความต้องการ (Motive or Wants) ของพนักงานในองค์กรนั้นมีรูปแบบอย่างไรบ้าง ความรู้ในเรื่องดังกล่าวได้รับการศึกษาอย่างถูกต้อง จนกระทั่งตั้งเป็นทฤษฎีทั่วไป

มาสโลว์ ซึ่งได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนไว้ 3 ประการ ดังนี้ คือ

1. คนทุกคนมีความต้องการ และความต้องการนี้จะมียุ่ตลอดเวลา และไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งความต้องการเหล่านี้ จะไปกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม

2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะไม่เป็นสิ่งจูงใจพฤติกรรมอีกต่อไป ซึ่งความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้น ที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของคน จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจาก ต่ำไปหาสูง ตามลำดับของความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง

มาสโลว์ ได้สรุปลักษณะของการจูงใจไว้ว่า การจูงใจจะเป็นไปตามลำดับของความต้องการอย่างมีระเบียบ ลำดับขั้นของความต้องการ หรือ Hierarchy of Needs ของมนุษย์ ตามทฤษฎีของมาสโลว์ มีอยู่ 5 ระดับคือ

1. ความต้องการพื้นฐาน (Physiological needs) เป็นความต้องการทางด้านร่างกายขั้นแรกของมนุษย์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับที่จะให้มีชีวิตรอดอยู่ เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ

ที่เหมาะสม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน ทั้งนี้เพราะความจำเป็นที่ต้องดำรงชีวิตอยู่ ทำให้มนุษย์ต้องไฝหาสิ่งเหล่านี้มาตอบสนองก่อนสิ่งอื่นใด ด้วยเหตุผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ในกรณีมนุษย์ขาดสิ่งต่างๆ ทุกอย่างแล้ว การตอบสนองให้กับความต้องการของร่างกายจะเป็นสิ่งหนึ่งที่ใช้อย่างใจมนุษย์ได้ เช่น ถ้าหากมนุษย์อยู่ในสภาพที่อดอยากแล้ว ความต้องการสิ่งแรกของมนุษย์ก็คือ ความต้องการด้านร่างกาย ต่อมามนุษย์จะมีความต้องการในลำดับต่อไปได้ ก็ต่อเมื่อความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะมีความต้องการที่สูงขึ้นทางด้านที่เกี่ยวกับจิตใจหรือความนึกคิด ก็ต่อเมื่อร่างกายได้รับการตอบสนองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2. ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัย (Security and safety needs) ถ้าหากความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการในขั้นต่อไปที่สูงขึ้น คือความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัยต่างๆ ภายหลังจากการที่ร่างกายได้รับการตอบสนอง มนุษย์ก็จะเริ่มคิดถึงความปลอดภัย เช่น ความต้องการพ้นจากอันตรายหรือต้องการสุขภาพแข็งแรง

3. ความต้องการทางด้านสังคม (Social or belongings needs) หลังจากที่มีมนุษย์ได้รับการสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการที่สูงขึ้น คือ ความต้องการทางด้านสังคม ความต้องการชนิดนี้ก็คือ ความต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การต่างๆ อยากจะคบหาสมาคมกับคนอื่น รวมตลอดทั้งจะได้รับมิตรภาพ และความเห็นใจจากกลุ่มเพื่อนฝูง เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี การที่คนเราจะสามารถเข้าสมาคมหรือกลุ่มเพื่อนฝูงได้นั้น เขาจะต้องทำตัวให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกหรือกลุ่มคนในสังคมนั้นด้วย ความต้องการทางด้านสังคมนี้ ปกติมักจะจะเป็นไปในรูปของความต้องการในแง่ที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกต่อตนเองว่า เป็นผู้มีความสำคัญต่อสังคมกลุ่มนี้ และมีบุคคลต่างๆ ให้ความรักใคร่หรือชอบพอกัน หรืออาจกล่าวได้ว่า ความต้องการในขั้นนี้เป็นความต้องการทางด้านจิตใจมากขึ้น

4. ความต้องการยกย่อง (Esteem needs) ความต้องการขั้นต่อมาจะเป็นความต้องการที่จะประกอบไปด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้ คือ ความมั่นใจในตนเอง ในเรื่องของความสามารถ ความรู้และความสำคัญในตัวของตัวเอง ตลอดจนทั้งความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น หรืออยากที่จะให้บุคคลอื่นยกย่องสรรเสริญหรือนับหน้าถือตา เป็นต้น

5. ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization) ลำดับขั้นความต้องการที่สูงสุดของมนุษย์ก็คือ ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ภายหลังจากที่มีมนุษย์ได้รับการตอบสนองตามความต้องการทั้ง 4 ขั้นอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว มนุษย์ก็ยังมีความต้องการที่สูงขึ้นไปอีก และอยากที่จะสำเร็จสมประสงค์ตามที่ตนได้ใฝ่ฝันไว้ทุกอย่าง

ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต มีลักษณะกว้างขวางมากและจะแตกต่างกันไปในแต่ละคน ความต้องการในขั้นนี้ มักจะเป็นความต้องการที่อิสระเฉพาะแต่ละคน แต่ละคนก็มีความใฝ่ฝันที่อยากจะได้รับผลสำเร็จ ในสิ่งอันสูงส่งในทัศนะของตน ตัวอย่างของความต้องการชนิดนี้ก็มี เช่น ความต้องการที่จะได้รับชื่อเสียง ในฐานะที่เป็นคนคิดค้นทฤษฎีความรู้ อย่างใดอย่างหนึ่ง

ความต้องการที่จะได้รับชื่อเสียงในฐานะที่เป็น นักกีฬาระดับโลกหรืออยากมีลูกในจำนวนที่เหมาะสม
อยากได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกฯ เป็นต้น ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

ที่มา : Abraham H. Maslow (1960)

ทฤษฎีความต้องการของแมคคลีแลนด์ (McClelland Achievement Motivation Theory)

ทฤษฎีความต้องการของแมคคลีแลนด์จะเน้นถึงความต้องการ 3 ประการ คือ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2541: 118-119)

1. ความต้องการความสำเร็จ (Need for achievement) บุคคลเหล่านี้จะมีความปรารถนาอย่างรุนแรงที่ประสบความสำเร็จ และกลัวต่อความล้มเหลว ต้องการ การแข่งขันและกำหนดเป้าหมาย ที่ยากลำบากสำหรับตนเอง มีทัศนคติชอบเสี่ยง แต่ไม่ใช่ชอบการพนัน พอใจที่จะวิเคราะห์และประเมินปัญหา มีความรับผิดชอบเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง และมีการป้อนกลับในการทำงานตลอดจนมีความปรารถนาจะทำงานให้ดีกว่าบุคคลอื่น

2. ความต้องการอำนาจ (Need for power) แมคคลีแลนด์ และทีมงานผู้วิจัยได้พบว่า บุคคลมีความต้องการอำนาจสูง จะมีความเกี่ยวข้องกับอิทธิพลและการควบคุม บุคคลเช่นนี้ จะต้องการความเป็นผู้นำ เป็นนักพูด เป็นผู้ที่ต้องการทำงานให้เหนือกว่าบุคคลอื่น เป็นกลุ่มแสวงหาหรือค้นหาวิธีการแก้ปัญหาให้ดีที่สุด ชอบสอน และชอบพูดในที่ชุมชน ชอบแข่งขัน เพื่อให้สถานภาพสูงขึ้น จะกังวลเรื่องอำนาจมากกว่าทำงานให้ได้ประสิทธิภาพ

3. ความต้องการของความผูกพัน (Need for affiliation) แมคคลีแลนด์ พบว่า บุคคลมีความต้องการขั้นสูงจะพอใจจากการเป็นที่รัก และมีแนวโน้มจะเลี่ยงความเจ็บปวดจากการต่อต้านโดยสมาชิก กลุ่มสังคม จะรักษาสัมพันธอันดีในสังคม พอใจในการให้ความร่วมมือมากกว่าการแย่งชิง

ทฤษฎีการบริโภคในเชิงตรรกวิทยาของ ซอง โบตริยาร์ด (Jean Baudrillard)

ซอง โบตริยาร์ด (วริยา นาคจิรัฐกร. 2540: 16-19) เป็นนักทฤษฎีที่สำคัญคนหนึ่งของแนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) แนวคิดของโบตริยาร์ดถือว่าเป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับ และสามารถนำมาใช้วิพากษ์สังคมสมัยใหม่ในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี โบตริยาร์ดได้เสนอทฤษฎีการบริโภคในเชิงตรรกวิทยา โดยแบ่งตรรกวิทยาแห่งการบริโภคออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. ตรรกวิทยาเชิงหน้าที่ของการใช้ ตรรกวิทยานี้เป็นตรรกวิทยาเชิงปฏิบัติของวัตถุ
2. ตรรกวิทยาเชิงเศรษฐศาสตร์ของการแลกเปลี่ยน เป็นตรรกวิทยาเชิงเปรียบเทียบมูลค่าทางการตลาด
3. ตรรกวิทยาการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นตรรกวิทยาหลายความหมาย (ambivalence)

4. ตรรกวิทยาคำสัญญา ตรรกวิทยานี้เป็นตรรกวิทยาแห่งความแตกต่างหรือตรรกะแห่งสถานภาพ (status) ซึ่งจะเป็นสิ่งที่กำหนดขอบเขตของการบริโภคโดยทั่วไป

ตามตรรกะดังกล่าวนี้ สิ่งของที่มีคุณค่าตามแต่ละตรรกะจะมีสถานภาพคือ

1. เครื่องมือเครื่องใช้ (instrument)
2. สินค้า (commodity)
3. สัญลักษณ์ (symbol)
4. สัญญา (sign)

ซึ่งใน 4 สถานภาพนี้มีเพียงสัญญานี้ที่เป็นตัวกำหนดการบริโภค ตัวอย่างเช่น “แหวนแต่งงาน” เป็นวัตถุหนึ่งเดียวที่เป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ปกติแล้วเราจะไม่เคยคิดถึงการเปลี่ยนวงหรือใส่แหวนแต่งงานหลายวง วัตถุที่มีสัญลักษณ์ขึ้นนี้ถูกทำขึ้นมาให้คงทนอยู่ตลอดไปเพื่อเป็นพยานของความสัมพันธ์ที่ถาวรระหว่างคนสองคน ในขณะที่แหวนธรรมดาๆ จะต่างออกไป มันไม่ได้เป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ แต่มันเป็นวัตถุที่ไม่มีความหมายเป็นหนึ่งเดียว (unique object) แต่เป็นวัตถุที่เป็นความพอใจส่วนบุคคล และเป็นสัญญานในสายตาของผู้อื่น เราสามารถใส่แหวนหลายๆ วง หรือหาแหวนวงอื่นมาทดแทนวงเดิมได้ แหวนธรรมดาๆ จึงมีสถานภาพเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องประดับและความหมายเกี่ยวข้องกับแฟชั่น ดังนั้น แหวนธรรมดาทั่วไปจึงเป็นวัตถุเพื่อการบริโภค (object of consumption)

คำว่า “วัตถุเพื่อการบริโภค” นี้โบตริยาร์ดให้คำจำกัดความว่า หมายถึง วัตถุสิ่งของที่มีความสัมพันธ์กับตรรกะแห่งความหมาย (logic of signification) วัตถุใดๆ จะไม่ถือเป็นวัตถุเพื่อการบริโภคถ้าหากมันยังได้รับการตัดสินทางด้านจิตใจว่าเป็นสัญลักษณ์ หรือถูกตัดสินด้วยคำว่าหน้าที่ใช้งานว่าเป็นเครื่องใช้สอย หรือถูกตัดสินด้วยระบบทางการค้าว่าเป็นผลิตภัณฑ์ หรือกล่าวสั้นๆ ก็เป็น

วัตถุที่ไม่จัดอยู่ในตรรกวิทยาเชิงหน้าที่ ตรรกวิทยาการแลกเปลี่ยนเชิงเศรษฐศาสตร์และตรรกวิทยาการแลกเปลี่ยนสัญลักษณ์ แต่เป็นวัตถุที่เป็น “สัญญาณ” ที่ถูกสร้างขึ้นโดยตรรกะของแฟชั่นและตรรกะของความแตกต่าง

ความต้องการที่จะบริโภควัตถุไม่ได้เกิดจากความต้องการที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานทางกายภาพของมนุษย์ แต่เกิดจากความต้องการที่จะ “แลกเปลี่ยน” ระหว่างปัจเจกชนหรือระหว่างกลุ่ม การบริโภคคือตรรกะแห่งการแลกเปลี่ยน ที่ทำให้เกิดผลตามมาสองประการพร้อมๆกัน คือ

1. ทำให้มนุษย์มีความแตกต่างในด้านการแลกเปลี่ยน ด้วยการทำให้มนุษย์แตกตัวเป็นคู่ของกันและกัน (partners) ไม่ใช่ทำให้เกิดความเป็นปัจเจกบุคคล และการแลกเปลี่ยนทำให้มนุษย์เกี่ยวข้องกัน

2. ทำให้วัตถุที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นองค์ประกอบที่มีความหมาย

การบริโภคคือการแลกเปลี่ยน ผู้บริโภคไม่เคยอยู่อย่างสันโดษ เช่นเดียวกับการพูดซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นเพราะเราต้องการจะพูด แต่เกิดขึ้นเพราะเราต้องการจะแลกเปลี่ยนถ้อยคำระหว่างกัน การบริโภคก็เช่นกันเกิดขึ้นเพราะในสังคมมีระบบแลกเปลี่ยนวัตถุของความแตกต่าง ซึ่งมีรหัส (code) ของความหมายและคุณค่าควบคุมกลไกนี้อยู่ให้เราปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

ความต้องการที่ถูกผลักดันให้เกิดขึ้นโดยระบบสังคมนี้ ทำให้เกิดตรรกะแห่งคุณค่า 4 คุณค่า คือ

1. คุณค่าการใช้ (use value)
2. คุณค่าการแลกเปลี่ยน (exchange value)
3. คุณค่าเชิงสัญญาณ (sign value)
4. การแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ (symbolic exchange)

คุณค่าทั้ง 4 นี้มีการผันแปรตลอดเวลา เพราะสิ่งหนึ่งๆ ไม่ได้มีคุณค่าเดียวเป็นการถาวร ดังนั้น โบตริยาร์ดได้ตั้งข้อสมมติฐานการแปรคุณค่าทั้งหมดไว้ดังนี้ ภาพประกอบ 4

ตรรกะแห่งคุณค่า	จากคุณค่า x → คุณค่า y
คุณค่าการใช้ (UV) Use Value	1. UV – EcEV 2. UV – SgEV 3. UV – SbE
คุณค่าการแลกเปลี่ยนเชิงเศรษฐศาสตร์ (EcEV) Economic Exchange Value	4. EcEV – UV 5. EcEV – SgEV 6. EcEV – SbE
คุณค่าการแลกเปลี่ยนสัญญา (SgEV) Sign Exchange Value	7. EcEV – UV 8. EcEV – SgEV 9. EcEV – SbE
การแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ (SbE) Symbolic Exchange	10. SbE – UV 11. SbE – EcEV 12. SbE – SgEV

ภาพประกอบ 4 สมมติฐานการแปรคุณค่าแห่งการบริโภคของโบดริยาร์ด

ที่มา : วริยา นาคจิรังกูร (2540)

1. UV – EcEV เป็นการเปลี่ยนคุณค่าการใช้มาเป็นคุณค่าการแลกเปลี่ยน เนื่องจากกระบวนการผลิตทำให้วัตถุกลายเป็นสินค้า การบริโภคในรูปแบบนี้เรียกว่า การบริโภคที่เกิดผลผลิต (productive consumption)

2. UV – SgEV หมายถึงการเปลี่ยนเป็นการบริโภคที่ไม่ใช่เพื่ออรรถประโยชน์เป็นการบริโภคเพื่อสร้างความแตกต่าง ซึ่งเรียกว่า การบริโภคที่ไม่เกิดผลผลิต (unproductive consumption)

3. UV – SbE หมายถึงการเปลี่ยนไปเป็นการบริโภคเพื่อสร้างสัญญาในรูปแบบต่างๆ เช่น การนำเสนอ (presentation) ของขวัญ (gift) เทศกาล (festival)

4. EcEV – UV เป็นการบริโภคตามหลักเศรษฐศาสตร์ คือการเปลี่ยนจากคุณค่าการแลกเปลี่ยนเป็นคุณค่าการใช้โดยปัจเจกบุคคลหรือการบริโภคที่เกิดผลผลิต ทำให้สินค้ากลายเป็นวัตถุเพื่อการใช้งานดั้งเดิม

5. EcEV – SgEV การใช้จ่ายฐานะที่เปื้อนการผลิตคุณค่าทางสัญญาและเมื่อรวมกับการเปลี่ยนแปลงแบบที่ 2 แล้วทำให้เกิดคุณค่าที่หรูหรา ในทฤษฎีนี้ทำให้สินค้ากลายเป็นสัญญาหรือเปลี่ยนจากเศรษฐศาสตร์ไปเป็นระบบสัญญา

6. EcEV – SbE ในขณะที่รูปแบบที่ 2 และ 5 แสดงให้เห็นถึงการแปรรูปจากคุณค่าการใช้และคุณค่าการแลกเปลี่ยนให้กลายเป็นคุณค่าเชิงสัญญา (หรือจากวัตถุและสินค้าไปเป็นสัญญา) ในรูปแบบที่ 6 นี้จะเกิดการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ขึ้น ถ้าพูดกันจริงๆ แล้ว “คุณค่า” เชิงสัญลักษณ์นั้นไม่มี มีแต่เพียง “การแลกเปลี่ยน” เชิงสัญลักษณ์เท่านั้น ซึ่งมีความหมายสั้นๆ ว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่ต่างไปจากคุณค่าและรหัส การเกิดขึ้นของการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์จะต้องไม่มีการยึดติดอยู่กับรูปแบบต่างๆ ของคุณค่า (วัตถุ สินค้า หรือสัญญา)

7. EcEV – UV สัญญาก็เหมือนกับสินค้าที่มีคุณค่าการใช้และค่าการแลกเปลี่ยนโดยทันที แต่ระดับชั้นทางสังคม ความแตกต่าง และอิทธิพลทางวัฒนธรรมถือเป็นกำไรและความพึงพอใจส่วนบุคคลที่ได้ตามมาจากความจำเป็นต้องบริโภคนี้ (ความจำเป็นนี้ตอบสนองต่อประโยชน์ของสัญญาที่สร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้น)

8. EcEV – SgEV การแปรรูปนี้คือการทำให้อิทธิพลทางวัฒนธรรมและสัญญาเปลี่ยนแปลงไปเป็นอิทธิพลทางเศรษฐศาสตร์ เมื่อผนวกกับรูปแบบที่ 5 แล้วจะเกิดวัฏจักรเศรษฐศาสตร์การเมืองที่การใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐศาสตร์ขึ้นอยู่กับเงินทุน และการครอบงำทางวัฒนธรรมก็ขึ้นอยู่กับรหัสสังคมที่ทำให้สิ่งแรกกลายเป็นสิ่งไร้ความหมาย

9. EcEV – SbE การแปรรูปของสัญญาไปเป็นการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์

10. / 11. / 12. SbE – UV / SbE – EcEV / SbE – SgEV ทั้ง 3 รูปแบบนี้อธิบายด้วยกระบวนการเดียวคือ การแปรเปลี่ยนในรูปแบบที่ 3, 6, 9 คือกระบวนการทำลายและลดการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ แล้วนำไปสู่ความเป็นเศรษฐศาสตร์ เมื่อนำกระบวนการเหล่านั้นมาพิจารณาพร้อมกันก็จะเห็นว่าเป็น การวิเคราะห์มูลค่า (cost analysis) ของการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ภายในความเป็นนามธรรมของรหัสต่างๆ ของคุณค่า (การใช้ คุณค่าการแลกเปลี่ยนและคุณค่าเชิงสัญญา)

เอกสารและงานวิจัยที่สนับสนุนตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศต่อพฤติกรรมการใช้จ่าย

เพศเป็นตัวแปรที่น่าจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของบุคคล จากการศึกษางานวิจัยของ ธนพร แดงขาว (2541: 86) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริโภคสินค้าของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วัยรุ่นที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการบริโภคสินค้าโดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ในการซื้อสินค้าเพื่อให้การซื้อสินค้าคุ้มค่าไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ เพิ่มวิทย์ สุขโสตร์ (2547: 113) ศึกษาเรื่องการศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ พบว่า สถานภาพด้านปัจจัยส่วนบุคคลนักเรียนชายมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวมากกว่านักเรียนหญิง และวีระ พุ่มเกิด (2546: 59) ศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า นักศึกษาชายมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีการศึกษาสูงกว่า

นักศึกษาหญิง จากงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เพศของวัยรุ่นส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่าย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าเพศของวัยรุ่น เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นหรือไม่

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อพฤติกรรมการใช้จ่าย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแปรที่น่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น จากการศึกษาของ เทียนทิพย์ บรรจงทัศน์ (2547: 72) ศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการใช้จ่ายเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาวิทยุภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการวางแผนการใช้จ่ายเงินของปริญญาตรี ภาคปกติ คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาวิทยุภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ตัวแปร ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ลักษณะมุงอนาคต การใช้เวลาว่าง สัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นหรือไม่

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายได้ของนักเรียนต่อพฤติกรรมการใช้จ่าย

รายได้ที่ได้รับเป็นตัวบ่งชี้ถึงสถานะทางเศรษฐกิจและมีผลต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น ถ้ามีรายได้มากพอ ทำให้วัยรุ่นนำรายได้ที่ได้รับไปใช้ในทางฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะการนำไปใช้ในทางที่หาประโยชน์ใส่ตัว เหล่านี้ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

รายได้ของวัยรุ่นที่ได้รับเป็นตัวแปรที่น่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น จากการศึกษาของ บริรักษ์ สุคนธ์หงส์ (2546: 155) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์และเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตและปัญหาทางการเงินของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่มีเพศต่างกัน ภูมิลำเนาแตกต่างกัน อาชีพบิดาแตกต่างกัน และรายได้ปัจจุบันบิดาแตกต่างกัน มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวไม่แตกต่างกัน ส่วนนิสิตที่ศึกษาอยู่ในคณะที่แตกต่างกัน มารดามีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน และรายได้ต่อเดือนของนิสิตแตกต่างกัน มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นอกจากนี้ กุลวดี รัตมีวิจารณ์ (2539: 55-59) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า รายได้ของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด กล่าวคือ นักเรียนที่มีรายได้ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายต่างกัน ในเรื่องการรับข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด ประเภทอาหาร ความบ่อยในการบริโภค รูปแบบการบริโภค และสถานที่ที่รับประทาน จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ารายได้ที่นักเรียนได้รับเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นหรือไม่

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวต่อพฤติกรรมการใช้จ่าย

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวโดยทั่วไปมักมีการแบ่งระดับคือ ระดับสูง กลาง และต่ำ หรือกล่าวอีกอย่างคือ แบ่งตามระดับฐานะทางการเงินคือ รวย ปานกลาง และจน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวน่าจะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นจากการศึกษางานวิจัยของ เพ็ญวิทย์ สุขโสตร์ (2547: 114) ศึกษาเรื่องการศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ พบว่า สถานภาพปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมภูมิลำเนาเดิมส่วนใหญ่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่อาศัยในเขตจังหวัดสมุทรปราการ อาชีพปัจจุบันของผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเจ้าของกิจการส่วนตัวหรือเจ้าของกิจการ รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ของผู้ปกครองประมาณ 10,001-15,000 บาท และรายได้ต่อเดือนของนักเรียนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 3,000 บาท และสุนทร สุราษฎร์กุล (2539: 84) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของวัยรุ่น ศึกษากรณีนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า เมื่อรายได้ของครอบครัวมากขึ้นมีผลต่อการซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่ทันสมัยมากขึ้น จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นหรือไม่

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดาต่อพฤติกรรมการใช้จ่าย

ลักษณะของอาชีพที่แตกต่างกันของบิดามารดาเป็นตัวแปรที่น่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น จากการศึกษางานวิจัยของ ณัฐนนท์ ลิ้มตระกูล (2545: 71) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนตัวและปัญหาทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบว่า นักศึกษาที่บิดามารดา มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ 50,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป นักศึกษาจะได้รับเงินจากผู้ปกครอง 15,001-20,000 บาทต่อเดือน ในขณะที่นักศึกษาที่บิดามารดามีอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อเดือน นักศึกษาจะได้รับเงินจากผู้ปกครองต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน และวีระ พุ่มเกิด (2546: 60) ศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีการศึกษาสูงที่สุด คือ นักศึกษาที่บิดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และนักศึกษาที่มารดามีอาชีพรับราชการ จากเหตุผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า อาชีพของบิดามารดามีผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า อาชีพของบิดามารดา เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นหรือไม่

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการวัยรุ่น

1. ความหมายของวัยรุ่น

วัยรุ่น (adolescence) หมายถึง วัยที่เชื่อมระหว่างการเป็นเด็กกับการเป็นผู้ใหญ่ เป็นระยะที่ต้องปรับพฤติกรรมแบบวัยเด็กไปสู่รูปแบบพฤติกรรมของวัยผู้ใหญ่ที่สังคมยอมรับ ด้วยเหตุนี้ วัยรุ่นจึงมิใช่เป็นเพียงการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย แต่หมายถึงการเจริญเติบโตทางสังคมภายในกรอบของวัฒนธรรมของแต่ละแห่ง (Dusek. 1991: 4; อ้างใน ยินดี ศรีศักดิ์ศิริ. 2542: 26)

สุชา จันทน์เอม (2540: 136) ได้ให้ความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” มาจาก Adolescence ในภาษาละติน ซึ่งแปลว่า เจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะ เป็นวัยย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539: 11-12) กล่าวว่า การที่เด็กจะบรรลุถึงขั้นการมีวุฒิภาวะนั้นจำเป็นต้องมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปด้วยพร้อมๆ กัน ในการเข้าสู่วัยรุ่นของเด็กชายและเด็กหญิงนั้นถือเอาการเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศเป็นเกณฑ์ซึ่งจะเกิดขึ้นไม่พร้อมกัน เด็กหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กชายประมาณ 1-2 ปี โดยนับตั้งแต่การมีประจำเดือนเป็นครั้งแรกของเด็กหญิงและการหลั่งอสุจิเป็นครั้งแรกของเด็กชาย การเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศของแต่ละคนแม้จะเป็นเพศเดียวกัน บางคนอาจเริ่มช้า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น อาหาร ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อากาศและสภาพแวดล้อมอื่น

2. การแบ่งวัยในวัยรุ่น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549: 329) กล่าวว่า ในอดีต การกำหนดช่วงอายุของวัยรุ่นจะอยู่ที่อายุประมาณ 12-21 ปี แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าช่วงความเป็นวัยรุ่นได้ขยายออกไปเป็นช่วงอายุ 12-25 ปี เนื่องจากเด็กในยุคปัจจุบันต้องเรียนอยู่ในสถาบันการศึกษานานขึ้น การก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถหาเลี้ยงตัวเองได้จึงต้องยืดเวลาออกไป อีกทั้งรูปแบบชีวิตสมัยใหม่ที่พ่อแม่มักไม่ค่อยมีเวลาให้กับลูกเพราะต้องออกไปทำงานนอกบ้าน พ่อแม่จึงพยายามให้ในทุกสิ่งที่ลูกต้องการเพื่อเป็นการทดแทน ทำให้เด็กในปัจจุบันมีความเป็นผู้ใหญ่ (Maturity) ซ้ำกว่าเด็กในยุคอดีต ดังนั้น ศรีเรือน แก้วกังวาล จึงแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ช่วงอายุ 12-15 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น เป็นช่วงที่เด็กเพิ่งเริ่มเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยรุ่น จึงทำให้ยังมีพฤติกรรมค่อนข้างเป็นเด็ก ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ทั้งเพศชายและหญิง

ระยะที่ 2 ช่วงอายุ 16-17 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนกลาง มีพฤติกรรมก้าวร้าวกว่าระหว่างความเป็นเด็ก-ผู้ใหญ่ มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจและความรู้สึกนึกคิดลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไปจัดเป็นช่วงอายุของวัยรุ่นที่แท้จริง

ระยะที่ 3 ช่วงอายุ 18-25 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนปลาย ในระยะนี้ การพัฒนาการของวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่ภาวะสมบูรณ์แบบ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม เป็นช่วงวัยที่มีพฤติกรรมค่อนข้างเป็นผู้ใหญ่

3. ธรรมชาติของวัยรุ่น

สุพิศ ศาสตรสิงห์ (2539: 32-36) กล่าวว่า วัยรุ่น (13-19 ปี) เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ เริ่มแยกตัวเป็นอิสระจากครอบครัวมากขึ้น ร่างกายเปลี่ยนแปลงแสดงลักษณะทางเพศที่เด่นชัดขึ้น อารมณ์หวั่นไหว วู่วาม เริ่มสนใจเพศตรงข้ามถ้ามีความรักและแสดงความรู้สึกอย่างรุนแรง เริ่มคิดถึงอนาคต อาชีพ ความคิดมีเหตุผลมากขึ้น แต่บางครั้งจะค่อนข้างเพื่อฝันความรู้สึกต่อสังคมมีมาก ต้องการการยอมรับ ต้องการอิสรภาพ คลั่งไคล้บุคคลที่โด่งดัง เพื่อเป็นแบบอย่างในอุดมคติ นิยมแต่งกายตามแฟชั่น และชอบที่จะเชื่อฟังเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ สอดคล้องกับที่ วิทยา นาควัชระ (2540: 226-228) กล่าวว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจและยอมรับถึงลักษณะธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น เพื่อช่วยให้เด็กวัยรุ่นได้พัฒนาความคิด ความสามารถ และช่วยลดปัญหาได้ ในวัยรุ่นจะมีความต้องการใหม่ๆ ที่เกิดจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและอารมณ์

4. ลักษณะที่สำคัญของวัยรุ่น

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539: 36) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของวัยรุ่น ไว้ดังนี้

1. วัยแห่งหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เกิดความสับสนในบทบาทที่ชัดเจนของตนเอง เช่น ไม่แน่ใจว่าตนเองเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ความคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่นี้มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดมาก เด็กจะรู้สึกวางตัวยากไม่รู้ว่าทำตัวอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสม
2. วัยแห่งการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและเจตคติในวัยรุ่นจะคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงความสนใจความไม่มั่นใจเกี่ยวกับความสามารถและความถนัดของตนเอง
3. วัยแห่งปัญหา อาจกล่าวได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยเจ้าปัญหามากที่สุด ส่วนใหญ่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากสาเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายนั่นเอง ภาวะความวุ่นวาย ไม่สบายตัว ไม่สบายใจ ทำให้เกิดความหงุดหงิด วิตกกังวล อารมณ์เสื่อง่าย ไม่อยากพูดคุยกับใคร หรือพูดจาขี้แวน จนทำให้ไม่เข้าใจกันในกลุ่มเพื่อนหรือพี่น้องเกิดเป็นปัญหาทางอารมณ์และปัญหาสังคมของเด็กวัยนี้
4. วัยที่ต้องการเรียนรู้ความเป็นตัวของตัวเอง เด็กจะแสดงให้เห็นว่าต้องการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและถือว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม แต่กระนั้นเด็กยังไม่แน่ใจในบทบาทของตน ต้องการรู้ว่าจะต้องแสดงบทบาทใดในสังคม มีความสำคัญอย่างไรในสังคม ยังเป็นเด็กอยู่หรือว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว สิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า เขาต้องการความเป็นตัวของตัวเองคือ พยายามหาเอกลักษณ์ของตนเองจากการแต่งกาย การใช้คำพูดที่เข้าใจกันเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นเท่านั้น
5. ช่วงวัยแห่งจินตนาการ วัยรุ่นชอบฝัน สร้างวิมานในอากาศ จินตนาการของตนเองเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ หรือบุคคลต่าง ๆ เด็กสามารถแสดงออกในรูปแบบของการประพันธ์เพลง

เขียนบทกลอนประกอบเพลง หรือแม้กระทั่ง การแต่งกายตามบุคคลในสังคมที่ตนเองชื่นชอบและต้องการเอาอย่าง

สุชา จันทน์เอม (2540: 138) ก็ได้กล่าวถึง ลักษณะของวัยรุ่นไว้เช่นเดียวกันดังนี้

1. เป็นวัยแห่งการเสริมสร้าง (Period of reconstruction) ในวัยนี้ ความเจริญเติบโตทางร่างกายจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

2. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง (Period of transformation) เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิต ของวัยรุ่นมากมาย ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และความรู้สึกนึกคิด

3. เป็นวัยที่มีความคิดอยากเป็นอิสระ (Period of independence) โดยเริ่มคิดพึ่งพาตนเอง อยากเรียนรู้ความผิดพลาดด้วยตนเองมากกว่าที่จะเรียนรู้ด้วยคำสั่งสอน ชอบโต้เถียง ถ้าได้รับการขัดขวางอย่างรุนแรง มักมีความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ และหาทางออกในทางผิดๆ เช่นหนีออกจากบ้าน

4. เป็นวัยที่ต้องเผชิญปัญหา (Period of problems) วัยนี้เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ซึ่งเรียกว่า วัยวิกฤต ปัญหาต่างๆ ในการปรับตัวมักเกิดขึ้นเสมอ มีการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว วุฒิภาพ แสดงออกทางอารมณ์อย่างรุนแรงและรวดเร็ว

วัยนี้เป็นวัยที่นักวิชาการในหลายทศวรรษที่ผ่านมาเรียกว่า “วัยวิกฤต” เป็นช่วงเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น สมวัยที่พัฒนาเต็มที่ฮอร์โมนเพศเริ่มทำงาน มีการพัฒนาทางด้านสังคม อารมณ์ ค่านิยม ความสนใจ การแสวงหาเอกลักษณ์ ความสนใจในเพศตรงข้าม เป็นต้น ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในช่วงนี้เป็นรากฐานของความสนใจในเรื่องของความมุ่งหมายในชีวิต อาชีพ ลักษณะของเพื่อน ลักษณะของคู่ครองที่จะนำวัยรุ่นไปสู่วัยผู้ใหญ่

5. พัฒนาการของวัยรุ่น

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539: 22-23) แบ่งช่วงพัฒนาการของวัยรุ่นออกเป็น 3 ตอน คือ

1. วัยรุ่นตอนต้น (Early adolescence) เด็กหญิงจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กชาย โดยจะอยู่ในช่วงระหว่าง 13-15 ปี และเด็กชายจะอยู่ในช่วงระหว่าง 15-17 ปี เป็นช่วงที่ร่างกายมีการเจริญเติบโต และพัฒนาการที่สมบูรณ์ขึ้นมา

2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle adolescence) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 15-18 ปี และเด็กชายจะมีอายุระหว่าง 17-19 ปี มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายลดน้อยลง แต่จะเพิ่มทางด้านเจตคติ และความรู้สึกนึกคิด ในลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไป มีลักษณะบุคลิกภาพภายนอกที่ดึงดูดความสนใจในเพศตรงข้ามมากขึ้น มีลักษณะของความเป็นหญิงและความเป็นชายที่เด่นชัด

3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 18-20 ปี และเด็กชายจะมีอายุระหว่าง 16-21 ปี เป็นระยะที่พัฒนาการด้านต่างๆ เข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ

พยายามปรับตัวให้เข้ากับสังคม หัดคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ต้องการสร้างความประทับใจ พิสูจน์ให้เห็นความสามารถ และต้องการสิทธิเท่าเทียมกับผู้ใหญ่

จากที่กล่าวมา วัยรุ่นแต่ละคนจะเจริญเติบโต และมีพัฒนาการเป็นแบบฉบับของตนเอง และต่างกันไป มีโครงสร้างของร่างกาย ความสามารถในการทำงานของอวัยวะ และกล้ามเนื้อ ตลอดจนพฤติกรรมที่แสดงออกแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ดังนั้น เพื่อให้วัยรุ่นเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิดกับวัยรุ่นควรมีความรู้ความเข้าใจถึงพัฒนาการของวัยรุ่นในแต่ละด้านดังนี้

1. พัฒนาการทางร่างกาย (Physical development)

พัฒนาการทางร่างกายในระยะนี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่พัฒนาการในด้านอื่นๆ เช่น พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และพฤติกรรมที่แสดงออก เป็นต้น วัยรุ่นจะมีลักษณะการเจริญเติบโตทางด้านน้ำหนักและส่วนสูงอย่างรวดเร็ว เด็กหญิงจะมีความสูงเต็มที่ ส่วนเด็กชายบางคนยังสูงได้อีกหลังจากระยะนี้เริ่มมีพัฒนาการทางเพศ ต่อมาต่าง ๆ มีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในร่างกาย ซึ่งเด็กจะให้ความสนใจในร่างกายของตนเองและสนใจกับการแต่งตัว

2. พัฒนาการทางอารมณ์ (Emotional development)

การเจริญเติบโตทางร่างกายทั้งภายในและภายนอก มีผลต่อแบบแผนอารมณ์ของวัยรุ่น โดยจะมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย สับสน ไม่มั่นคง ระดับอารมณ์แต่ละอย่างขึ้นอยู่กับสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดอารมณ์ และบุคลิกภาพดั้งเดิมของวัยรุ่น พ่อแม่จึงต้องใช้ความอดทนในการเข้าใจและยอมรับ แต่อย่างไรก็ตาม ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540: 336) สรุปว่า วัยรุ่นที่มีพัฒนาการในวัยที่ผ่านมามีดีและสามารถปรับตัวได้ ก็ไม่จำเป็นว่าจะต้องมีสภาพของอารมณ์ที่สับสนเสมอไป หรือถ้ามีก็จะเป็นแค่ช่วงสั้นๆ ไม่รุนแรงมากนัก

3. พัฒนาการทางสังคม (Social development)

วัยรุ่นเป็นวัยที่กลุ่มมีอิทธิพลมาก มีความต้องการที่จะรวมกลุ่มและทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ การให้เด็กวัยนี้ได้ทำกิจกรรมร่วมกันจะเป็นรากฐานของความสัมพันธ์ทางสังคมในอนาคตด้วย ช่วยให้วัยรุ่นเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และพยายามจะช่วยเหลือผู้อื่นรู้จักเป็นผู้ให้และผู้รับระหว่างเพื่อนในวัยเดียวกันดีขึ้น นับเป็นระยะสำคัญของการแสดงวุฒิภาวะทางสังคมของวัยรุ่น นอกจากนี้จะมีลักษณะการเติบโตทางสังคมอีกประการหนึ่งของวัยรุ่นก็คือ การรู้จักเลือกคบเพื่อนที่ตัวเองถูกใจพอใจ มีความสนใจและมีบุคลิกภาพคล้ายคลึงกับตัวเองอีกด้วย มิใช่เพียงอยากเป็นสมาชิกของกลุ่มอย่างที่อยู่ในวัยที่ผ่านมาแล้วเท่านั้น เมื่อพัฒนาการมาถึงขั้นนี้แสดงว่าวัยรุ่นมีความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น จึงทำหรือแสดงความคิดเห็นที่ไม่เหมือนคนอื่น ๆ เพราะต้องการจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น และอิทธิพลของหมู่คณะก็จะเริ่มน้อยลง

4. พัฒนาการทางเชาวน์ปัญญา

วัยรุ่นมีความเจริญเติบโตทางสมองเต็มที่จึงสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล เรียนรู้ในเรื่องที่เป็นนามธรรมซับซ้อน แต่อย่างไรก็ตามคุณภาพความคิดของวัยรุ่นยังขึ้นอยู่กับคุณภาพ

สมอง พันธุกรรม การเรียนรู้ในวัยที่ผ่านมา และบทเรียนทางวิชาการต่างๆ ที่ได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการทางความคิดของเด็ก พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของวัยรุ่นจะกว้างขวางขึ้น เพราะวัยรุ่นได้ลงมือทำ ได้พบปัญหา และได้คิดค้นหาวิธีแก้ไขปัญหारे็อยไปจนกว่าจะได้ผลที่เขาพอใจ การให้วัยรุ่นได้เรียนรู้จากการลงมือทำด้วยตนเองจะช่วยให้วัยรุ่นเติบโตมั่นคงได้มากขึ้น

6. ความต้องการของวัยรุ่น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549: 360-361) กล่าวว่า ลักษณะเด่นของวัยรุ่น คือ ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ต้องการความอิสระ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ต้องการแสดงตนว่าโตแล้ว ไม่ใช่เด็ก แต่ในขณะเดียวกันในบางครั้งมีความลังเลไม่แน่ใจ เพราะฉะนั้นเด็กวัยนี้จึงต้องการผู้ใหญ่ที่เข้าใจเพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา แต่ไม่ต้องการให้ผู้ใหญ่ที่คอยออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามอย่างเดียวโดยไม่ให้ออกแสดงออก ไม่ชอบการบังคับเข้มงวดของผู้ใหญ่ และมักจะรำคาญต่อการเอาใจใส่มากเกินไปของผู้ใหญ่ เพราะเด็กวัยนี้ต้องการช่วยตัวเอง ตัดสินปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเอง เมื่อใดก็ตามที่เขารู้สึกไม่แน่ใจและต้องการความช่วยเหลือเขาจะปรึกษากับบุคคลที่เขาคิดว่าสามารถเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ของเขาได้ การที่เด็กวัยรุ่นจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถปกครองตนเองและวินิจฉัยเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยตนเองได้ถูกต้องผู้ปกครองต้องยอมให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ้าง

วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการเป็นอิสระ (The need for independence) หมายถึง การพ้นจากความดูแลของบิดามารดาแบบเด็กเล็กๆ ที่พ่อแม่คอยเฝ้าเอาใจใส่ไปเสียทุกฝีก้าว อยากนำชีวิตของตนเอง อยากเป็นตัวของตัวเอง มีเวลาห่างจากสมาชิกในครอบครัว มีโอกาสนั่งคิดนอนคิดตามลำพัง อาจใช้เวลาวางแผนทำกิจกรรมของตนเอง สามารถพูดโทรศัพท์ติดต่อกับใครเป็นส่วนตัวเมื่อไรก็ได้ และไม่ประสงค์ที่จะให้ผู้อื่นทราบ เรามักพบบ่อยๆ ว่าเด็กเล็กอยากแต่งตัวเอง ผูกเชือก รองเท้าเอง ถ้าผู้ใหญ่ช่วยทำเด็กจะโมโหทันที ความต้องการอิสรภาพนี้ เด็กต้องการตั้งแต่วัยเล็กอยู่เมื่อเด็กโตเป็นหนุ่มสาวแล้ว ความต้องการนี้ก็ยิ่งทวีขึ้นเรื่อยๆ เด็กไม่ยอมให้ผู้ปกครองมาสั่งสอนว่าควรประพฤติตนเช่นใด เด็กอยากดำเนินชีวิตโดยเป็นตัวของตัวเอง

นอกจากที่กล่าวมานี้ สมาคมการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกาได้ค้นพบความต้องการของวัยรุ่น 10 ประการคือ (อานาจ จันทรมหา. 2542: 37-38)

1. วัยรุ่นทุกคนต้องการที่จะปรับปรุงสมรรถภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อจะได้มีส่วนในการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค
2. วัยรุ่นทุกคนต้องการที่จะรักษาสุขภาพให้สมบูรณ์
3. วัยรุ่นทุกคนมีความต้องการที่จะเข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย
4. วัยรุ่นทุกคนต้องการที่จะเข้าใจความสำคัญของครอบครัวและปัจจัยต่างๆ ที่จะนำมาซึ่งความสุขแห่งครอบครัว

5. วัยรุ่นทุกคนต้องการ ถึงวิธีง่ายและใช้สิ่งของ ตลอดจนบริการต่างๆ อย่างฉลาด
6. วัยรุ่นทุกคนต้องการที่จะเข้าถึงวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ความเจริญและความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เราตลอดจนความจริงต่างๆ ตามธรรมชาติ
7. วัยรุ่นทุกคนต้องการที่จะซาบซึ้งในรสแห่งวรรณคดี ดนตรีและศิลปะ กล่าวคือ ต้องการรู้ถึงคุณค่า มองเห็นความงดงามและความไพเราะของสิ่งเหล่านั้น
8. วัยรุ่นทุกคนต้องการที่จะมีความสามารถในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นอย่างดี และรู้จักแบ่งสันทนส่วนให้สมดุลกับกิจกรรมต่างๆ ของเขา
9. วัยรุ่นทุกคนต้องการที่จะปรับปรุงความเคารพต่อผู้อื่น และมีความสามารถดำรงชีวิตและทำงานร่วมกับบุคคลอื่น
10. วัยรุ่นทุกคนต้องการปรับปรุงความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล และมีความสามารถในการที่จะแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างแจ่มแจ้ง สามารถอ่านและฟังได้อย่างแจ่มแจ้ง

7. ความสนใจของวัยรุ่น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549: 361-362) ได้กล่าวถึงความสนใจของวัยรุ่นไว้ว่า ลักษณะความสนใจของเด็กวัยรุ่นยังคงมีขอบข่ายกว้างขวาง สนใจหลายๆ อย่าง และยังไม่ลึกซึ้งมาก เพราะเด็กยังไม่เข้าใจตัวเอง ยังเป็นระยะลองผิดลองถูก ระยะเปลี่ยนแปลงบทบาทของชีวิต ความสนใจของเด็กจะเป็นเช่นไรยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายประการ เช่น ลักษณะบุคลิกภาพ ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมรอบตัว บุคคลที่เด็กนิยมชมชื่น ฯลฯ ดังนั้น วัยรุ่นส่วนใหญ่จึงมีความสนใจร่วมกันดังนี้

1. สนใจการศึกษา

สภาพเศรษฐกิจสังคมสมัยปัจจุบันกระตุ้นให้เด็กเข้าใจและเห็นความสำคัญของการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับอาชีพ เกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและทางสังคม ความสนใจการศึกษามากน้อยเพียงใด และแนวที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับว่าครอบครัวยุติหนุนได้เพียงไร รับการศึกษาอบรมอย่างไร มีประสบการณ์อะไรบ้าง นอกจากนี้ เพศ ระดับสติปัญญา และโอกาสเข้ากลุ่มก็เป็นส่วนช่วยนำความสนใจด้วย

2. สนใจช่วยเหลือบุคคลอื่น

เด็กวัยรุ่นมักสนใจช่วยเหลือบุคคลอื่นที่เขาเห็นว่าได้รับความลำบากและไม่ได้ได้รับความยุติธรรม เพราะบ่อยครั้งเคยรู้สึกว่าเขาเองก็อยู่ในฐานะเช่นนั้น และเคยสะท้อนอารมณ์เพียงไร จึงสามารถเข้าถึงอารมณ์แบบเดียวกันของบุคคลอื่นได้ง่าย

3. สนใจกิจกรรมสร้างสรรค์

กิจกรรมที่เป็นของใหม่และมีประโยชน์ ช่วยระบายความเครียดอารมณ์เด็กวัยรุ่มมักให้ความร่วมมือ กิจกรรมสร้างสรรค์อาจเป็นทั้งแง่ส่วนตัวและแง่สังคม

4. สนใจวัฒนธรรมประเพณี

ระยะนี้เด็กเริ่มสามารถเข้าใจและมองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีว่ามีความสำคัญต่อบุคคลและต่อสังคมส่วนรวมอย่างไร การให้ความรู้ ความเข้าใจ และชักจูงเด็กให้สนใจอย่างถูกต้อง จะสร้างให้เด็กเป็นบุคคลที่รู้จักรักและสงวนวัฒนธรรมประเพณี

5. สนใจศาสนา ปรัชญา อุดมคติ

เด็กวัยรุ่มกำลังแสวงหาหลักการในการแก้ความทุกข์ร้อนทางจิตใจและแนวทางดำเนินชีวิตอย่างผู้ใหญ่ จึงพึงเล็งให้ความสำคัญแก่ศาสนา ปรัชญา อุดมคติ และค่านิยมต่างๆ แต่จะติดใจเด็กวัยรุ่มมากน้อยหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าศาสนาและปรัชญา อุดมคตินั้นๆ ให้ความกระจ่างแก่จิตใจอย่างสมเหตุสมผล แก่เขาได้ดีเพียงไรบ้าง อีกทั้งสิ่งแวดล้อม กลุ่ม และผู้ใหญ่ที่เด็กนิยม ได้มีอิทธิพลต่อตัวเขาเกี่ยวกับเรื่องนี้เช่นไรบ้าง

6. สนใจมีเพื่อนสนิทต่างเพศ

ความสนใจนี้สืบมาจากทางกายบรรลุนิติภาวะทางเพศซึ่งเริ่มในวัยแรกรุ่นและความต้องการดำเนินชีวิตอย่างผู้ใหญ่ ขึ้นของพัฒนาการในด้านความสัมพันธ์กับคนต่างเพศที่เลยความเป็นเพื่อนไปแล้วนั้นอาจแบ่งออกเป็น 3 ชั้นตามลำดับ คือ

ชั้นที่ 1 ชั้นของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเพราะความรู้สึกอยากแข่งขัน เพื่อต้องการทัดเทียม แบบนี้ไม่สู้จะยั่งยืน ไม่ต้องการความเข้าใจมากนัก เป็นแบบเล่นสนุกชั่วคราว

ชั้นที่ 2 ชั้นเลือก ก่อนข้างจะเลือกเฟ้นและจริงจังขึ้นบ้าง

ชั้นที่ 3 ชั้นแนใจ สัมพันธภาพก่อนข้างแนแนแน่นจริงจัง ความสนใจและความสนิทสนมกับเพื่อนต่างเพศนี้อาจยั่งยืนไปจนกระทั่งแต่งงานจริงจังหรือเลิกร้างในระยะวัยผู้ใหญ่ก็ได้

8. วัฒนธรรมวัยรุ่ม

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549: 363) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมวัยรุ่มในสมัยปัจจุบันแสดงออกด้วยการนิยมในดนตรีและการเต้นรำอันร้อนแรง รสนิยมเช่นนี้ขัดกับความรู้สึกของสังคมอยู่ไม่น้อย การแต่งตัวและการไว้ผมตามสมัยนิยมก็เป็นสิ่งซึ่งผู้ใหญ่ในสังคมไม่เห็นด้วย ภาษาที่เด็กใช้ก็เป็นภาษาใหม่ๆ แปลกๆ บางกลุ่มก็ใช้ภาษาซึ่งรุนแรง และมีการโจมตีสังคมอยู่ด้วย ส่วนพฤติกรรมโดยทั่วไป ได้แก่การแสวงหาความสนุกอย่างไม่มีขอบเขต การเสี่ยงดัง ขาดความสำรวมในกิริยามารยาท สรุปลักษณะของวัฒนธรรมวัยรุ่มไม่เป็นไปตามวัฒนธรรมใหญ่ของสังคม บางอย่างก็ขัดแย้งกับวัฒนธรรมใหญ่เป็นอันมาก ผู้ใหญ่ในสังคมหลายท่านจึงไม่เห็นด้วยกับวัฒนธรรมวัยรุ่ม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

1. งานวิจัยในประเทศ

วันดี ทวีศักดิ์อำไพ (2542: 116-120) ได้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของนิสิตปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์:กรณีศึกษานิสิตคณะเกษตรและนิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของนิสิตระหว่างการศึกษาเป็นดังนี้ จากการสำรวจส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.67 นิสิตไม่ได้มีการวางแผนการใช้จ่ายไว้ล่วงหน้า โดยสัดส่วนของนิสิตทั้งสองคณะใกล้เคียงกัน คือนิสิตไม่ได้มีการวางแผนการใช้จ่ายไว้ล่วงหน้า โดยสัดส่วนของนิสิตทั้งสองคณะใกล้เคียงกัน คือนิสิตไม่ได้มีการวางแผนการใช้จ่ายไว้ล่วงหน้า คณะเกษตร คิดเป็นร้อยละ 57.49 และคณะเศรษฐศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 55.56 นิสิตเกินครึ่งไม่ได้มีการวางแผนการใช้จ่ายไว้ล่วงหน้า สำหรับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายของนิสิต พบว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายของนิสิตมากที่สุด คือมีถึงร้อยละ 43.06 รองลงมาคือนิสัยฟุ่มเฟือยของตัวเอง ร้อยละ 37.50 ในขณะที่ครอบครัวและค่านิยมมีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายของนิสิตน้อยที่สุด คือร้อยละ 10.28 และ ร้อยละ 9.17 ตามลำดับ กิจกรรมที่นิสิตทำเป็นประจำช่วงหลังเลิกเรียน พบว่า กิจกรรมที่นิสิตทำเป็นประจำหลังเลิกเรียน ได้แก่ การพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ร้อยละ 23.06 รองลงมาคือ ดูหนัง/ฟังเพลง ร้อยละ 17.78 มีเพียงร้อยละ 13.89 ที่เข้าห้องสมุด และร้อยละ 11.39 ที่เรียนและทำรายงานต่อ ส่วนกิจกรรมที่นิสิตทำในเวลาว่าง พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.61 จะใช้เวลาว่างในการดูหนังฟังเพลงมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 31.11 อยู่บ้านเฉยๆ กิจกรรมที่ทำน้อยที่สุด ได้แก่ การไปต่างจังหวัด มีเพียงร้อยละ 5.83 เท่านั้น สถานที่ที่นิสิตชอบรับประทานอาหารเป็นประจำ นิสิตชอบรับประทานอาหารตามร้านอาหารข้างทางและที่บ้านมากที่สุด คือ ร้อยละ 30.83 และร้อยละ 29.17 ตามลำดับ รองลงมาชอบไปทานอาหารตามห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 21.11 ร้านอาหารหรูๆ ที่มีราคาแพง นิสิตชอบไปรับประทานน้อยที่สุด คือ มีเพียงร้อยละ 8.89 เท่านั้น ของใช้ส่วนตัวที่นิสิตเลือกใช้ส่วนมาก พบว่า นิสิตส่วนหนึ่งจะเลือกซื้อของใช้ส่วนตัวที่ผลิตภายในประเทศ โดยที่ราคาสินค้านั้นต้องไม่แพงแต่มีคุณภาพ ในขณะเดียวกัน ก็มีนิสิตอีกส่วนหนึ่งชอบที่จะใช้ของใช้ที่ผลิตจากภายในประเทศและผลิตจากต่างประเทศแล้วแต่โอกาส นิสิตส่วนน้อยเท่านั้นที่จะเลือกใช้ของใช้ส่วนตัวที่มียี่ห้อจากต่างประเทศ

สำรวจ ชุ่มเมืองปัก (2542: 63) ได้ศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวและปัญหาทางการเงินของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ พบว่า คณะวิศวกรรมศาสตร์ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวมากที่สุด นักศึกษาชั้นปีที่ 2 เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวน้อยที่สุด คณะวิทยาศาสตร์ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวมากที่สุด นักศึกษาชั้นปีที่ 4 เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวน้อยที่สุด การศึกษาเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน พบว่า นักศึกษา

มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อชิปติ ทองแพง (2543: 147) ได้ศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรของนักศึกษาคนละ 260,805.11 บาท นิสิตแต่ละเพศและกลุ่มวิชาสาขามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเทอมแรกปี 1 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตลอดหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับชั้นปีการศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ต่อเดือนไม่มีความแตกต่างกัน แต่มีค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เบเวอร์รี่ และแฟรงค์ (Beverly; & Frank, 2005: 19) ได้ทำการศึกษารูปแบบการใช้จ่ายทางการเงินของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยในรัฐมิสซิสซิปปี จุดมุ่งหมายคือศึกษารูปแบบการใช้จ่ายทางการเงินของวิทยาลัยทั้งหมด 8 แห่ง ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 482 คน แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอนคือ 1. วิธีการจ่ายเงิน 2. แบบของการใช้จ่ายการบริโภคและรายได้ 3. ประสบการณ์ในการจัดการการเงิน 4. การรับรู้พฤติกรรมการเงินและความต้องการของบุคคล 5. ข้อมูลอื่นๆ

ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมค่าใช้จ่ายของนักศึกษาเฉลี่ยรายเดือนมีค่าใช้จ่ายสูงสุดเป็นจำนวนเงิน 8,139.50 ดอลลาร์ และต่ำสุด 645.79 ดอลลาร์ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายที่ใช้ไปเพื่อการใช้จ่ายอื่นๆ มากกว่าการเรียน หรือค่าหนังสือหรือกิจกรรมของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่าย 11 รายการ สรุปพฤติกรรมค่าใช้จ่ายได้ดังนี้ 1. ค่าเสื้อผ้า เฉลี่ย 50.66 ดอลลาร์ต่อเดือน 2. ค่าบ้านเท็งหรือพักผ่อน เฉลี่ย 48.41 ดอลลาร์ต่อเดือน 3. ค่าดูแลสุขภาพ เฉลี่ย 30.04 ดอลลาร์ต่อเดือน 4. ค่าอาหาร เฉลี่ย 119.72 ดอลลาร์ต่อเดือน 5. ค่าใช้จ่ายในบ้าน เฉลี่ย 214.11 ดอลลาร์ต่อเดือน 6. ค่าใช้จ่ายองค์กร เฉลี่ย 19.02 ดอลลาร์ต่อเดือน 7. ค่าดูแลบุคคล เฉลี่ย 28.68 ดอลลาร์ต่อเดือน 8. ค่าเดินทาง หรือขนส่ง เฉลี่ย 117.02 ดอลลาร์ต่อเดือน 9. เกี่ยวกับการสอน เฉลี่ย 431.23 ดอลลาร์ ต่อเดือน 10. ค่าหนังสือและอุปกรณ์ เฉลี่ย 106.17 ดอลลาร์ต่อเดือน 11. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เฉลี่ย 18.14 ดอลลาร์ต่อเดือน (อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์ = 35 บาท อ้างอิงจากไทยรัฐ. 2552: 8)

พัวลิน (Paulin. 2001: Online) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของประชากรในกรุงวอชิงตัน ระหว่างนักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยและผู้ที่ไม่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ช่วงอายุระหว่าง 18-22 ปี ซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันเปรียบเทียบกันโดยการสัมภาษณ์ โดยค่าใช้จ่ายสะสมเฉลี่ยระยะสามเดือน (1 ภาคเรียน) ผลการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีค่าใช้จ่ายโดยรวมจ่ายเฉลี่ย 2,584 ดอลลาร์ จำแนกเป็น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร 459 ดอลลาร์ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พัก 689 ดอลลาร์ ค่าเครื่องแต่งกายและค่าบริการ 174 ดอลลาร์

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทาง 297 ดอลลาร์ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดูแลสุขภาพ 25 ดอลลาร์ ค่าใช้จ่าย
 บันเทิงต่างๆ 168 ดอลลาร์ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา 416 ดอลลาร์ ค่าใช้จ่ายประกันภัย
 ส่วนบุคคล 72 ดอลลาร์ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวและพักผ่อนในวันหยุด 122 ดอลลาร์ และ
 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ 161 ดอลลาร์ ส่วนกลุ่มตัวอย่างซึ่งไม่ใช่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่อยู่ในช่วงอายุและ
 วัยเดียวกัน ผลการศึกษาพบว่า มีค่าใช้จ่ายโดยรวมเฉลี่ย 4,365 ดอลลาร์ จำแนกเป็น ค่าใช้จ่าย
 เกี่ยวกับอาหาร 648 ดอลลาร์ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พัก 1,243 ดอลลาร์ ค่าเครื่องแต่งกายและ
 ค่าบริการ 193 ดอลลาร์ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทาง 1,157 ดอลลาร์ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ 83 ดอลลาร์
 ค่าใช้จ่ายบันเทิงต่างๆ 231 ดอลลาร์ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา 37 ดอลลาร์
 ค่าใช้จ่ายประกันภัยส่วนบุคคล 317 ดอลลาร์ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวและพักผ่อนในวันหยุด
 120 ดอลลาร์ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ 336 ดอลลาร์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ซึ่งมีจำนวน 3 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 5,825 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 374 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973: 125) ในระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่น้อยกว่า 5%

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดการสุ่มตัวอย่างเป็นแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

1. คำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน โดยการคำนวณตามสัดส่วนประชากรของแต่ละโรงเรียนได้ขนาดของประชากร และคำนวณจากสัดส่วนประชากรในแต่ละโรงเรียนโดยแยกเพศชายและหญิงของแต่ละโรงเรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนและเพศ

โรงเรียน	ชาย		หญิง		รวม
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน	309	20	427	27	47
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา	1,714	110	2,808	181	291
โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย	249	16	318	20	36
รวม	2,272	146	3,553	228	374

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างที่แยกเพศชายและหญิงในแต่ละโรงเรียน โดยนำบัญชีรายชื่อนักเรียนแต่ละชั้นปีมาเรียงลำดับหมายเลข แยกเพศชายและหญิงโดยเรียงหมายเลขให้ชายหนึ่งกลุ่มและหญิงหนึ่งกลุ่ม ทุกชั้นปี ให้ครบตามจำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละโรงเรียนและทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ยาของวัยรุ่น โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา

1. เพศ ได้แก่ เพศชาย และ เพศหญิง โดยระดับการวัดเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทเรียงลำดับ ผู้วิจัยแบ่งช่วงตามผลการเรียนที่เป็นระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของทุกวิชาในเทอมที่ผ่านมา

ดังนั้น ช่วงระดับคะแนนที่ใช้ในแบบสอบถาม คือ

1. ต่ำกว่า 1.99
2. 2.00 – 2.99
3. 3.00 – 4.00

3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) เนื่องจากนักเรียนมีรายได้ต่ำสุดคือ 1,000 บาท และนักเรียนที่มีรายได้สูงสุดคือ 6,250 บาท ช่วงรายได้ คำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างระหว่างชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{ช่วงชั้นรายได้} &= \frac{6,250 - 1,000}{3} = 1,750 \end{aligned}$$

ดังนั้น ช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียนที่ใช้ในแบบสอบถาม คือ

1. ต่ำกว่า 1,750 บาท
2. 1,751 - 3,500 บาท
3. มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) เนื่องจากครอบครัวมีรายได้ต่ำสุดคือ 30,000 บาท และครอบครัวที่มีรายได้สูงสุดคือ 150,000 บาท ช่วงรายได้ คำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างระหว่างชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{ช่วงชั้นรายได้} &= \frac{150,000 - 30,000}{3} = 40,000 \end{aligned}$$

ดังนั้น ช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวที่ใช้ในแบบสอบถาม คือ

1. ต่ำกว่า 40,000 บาท
2. 40,001 - 80,000 บาท
3. มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป

5. อาชีพของบิดามารดา ได้แก่ รับจ้าง ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชน รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ อื่นๆ โดยระดับการวัดเป็นประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 14 ข้อ โดยแบบสอบถามจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา
2. ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ
3. ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ
4. ค่าใช้จ่ายจิปาถะ

วิธีการตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามฉบับร่างเสร็จสมบูรณ์แล้ว จำนวน 19 ข้อ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขเพิ่มเติม
2. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา รูปแบบและสำนวนภาษาให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยโดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ
 - 3.1 รองศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา อาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 3.2 รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง อาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 3.3 อาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out)
5. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 100 คน เมื่อเก็บข้อมูลมาได้ ก็พบว่า นักเรียนสามารถตอบได้ตรงและเข้าใจ
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวฉบับสมบูรณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อให้ความเห็นชอบ แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตัวอย่าง แบบสอบถามแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

ที่	ข้อความ
	ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา
(0)	ค่าอุปกรณ์การศึกษาโดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท
(00)	ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมโดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท
	ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ
(0)	ค่าอาหารโดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท
(00)	ค่าเครื่องดื่มโดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท
	ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ
(0)	ค่าชมภาพยนตร์โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท
(00)	ค่าอินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท
	ค่าใช้จ่ายจิปาถะ
(0)	ค่าใช้จ่ายจิปาถะโดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

เกณฑ์การให้คะแนน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงถึงระดับการใช้จ่ายในด้านต่างๆ

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมการใช้จ่ายมาก	ให้	3	คะแนน
พฤติกรรมการใช้จ่ายปานกลาง	ให้	2	คะแนน
พฤติกรรมการใช้จ่ายน้อย	ให้	1	คะแนน

การแปลผล

นำข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงถึงระดับการใช้จ่ายในด้านต่างๆ คำนวณได้จากความกว้างระหว่างชั้นการใช้จ่ายเป็นระดับคะแนนที่วัดได้ดังนี้

$$\text{ความกว้างระหว่างชั้น} = \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายช่วงของระดับคะแนนได้ดังนี้

- 3 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการใช้จ่ายมาก
- 2 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการใช้จ่ายปานกลาง
- 1 หมายถึง มีระดับพฤติกรรมการใช้จ่ายน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อโรงเรียนที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนัดหมายและกำหนดวัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้ยาของวัยรุ่น ให้มีจำนวนมากกว่าจำนวนของกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 20 เพื่อใช้ในการคัดเลือกแบบสอบถามที่นักเรียนตอบ ไม่สมบูรณ์ หรือไม่มีความตั้งใจในการตอบ
4. ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากอาจารย์ช่วยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และ รวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
5. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม 2551 ถึงวันที่ 25 มกราคม 2551
6. ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบที่ไม่สมบูรณ์ หรือมีร่องรอย ระบุถึงการไม่ตั้งใจทำแบบสอบถาม โดยพิจารณาตามขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ได้แบบสอบถามจากผู้ตอบทั้งสิ้น 432 คน หลังจากคัดเลือกแล้วได้กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยจริงจำนวน 374 คน คิดเป็นร้อยละ 96.21 เป็นนักเรียนโรงเรียน สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จำนวน 47 คน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จำนวน 291 คน โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย จำนวน 36 คน
7. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้จัดทำและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวน ความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายฉบับ
2. แยกแยะแบบสอบถามออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงในรูปแบบตาราง
3. การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้
 - 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดา ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เกณฑ์การจัดลำดับค่าเฉลี่ยของอันดับภาคชั้น

3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ตัวแปรระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบ ค่าที (t-test) ได้แก่ การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น โดยจำแนกตามเพศ และตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้แก่ การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายโดยจำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple comparisons test) โดยวิธีของ Scheffe

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพื้นฐาน

4.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

4.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

4.1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน คือ

วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น โดยใช้

5.1 ค่า t-test สำหรับกลุ่มข้อมูลไม่เกิน 2 กลุ่ม

5.2 ค่า F-test สำหรับกลุ่มข้อมูลที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม

5.3 วิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple comparisons test) โดยวิธีของ Scheffe ใช้เมื่อทราบผลของ F-test นั้น significant

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-distribution
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น (Probability)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยโดยเรียงตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพบิดามารดา

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ และค่าใช้จ่ายจิปาถะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดา โดยการหาค่าร้อยละ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	146	39.04
หญิง	228	60.96
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
ต่ำกว่า 1.99	-	-
2.00 – 2.99	89	23.80
3.00 – 4.00	285	76.20
3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียนที่ได้รับจากบิดามารดา		
ต่ำกว่า 1,750 บาท	197	52.67
1,751 – 3,500 บาท	133	35.56
มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป	44	11.77
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว		
ต่ำกว่า 40,000 บาท	173	46.26
40,001 – 80,000 บาท	55	14.71
มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป	146	39.03
5. อาชีพของบิดา		
รับจ้าง	69	18.45
ค้าขาย	27	7.22
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	126	33.69
พนักงานบริษัทเอกชน	27	7.22
รับราชการ	89	23.80
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	22	5.88
อื่นๆ	14	3.74

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
6. อาชีพของมารดา		
รับจ้าง	54	14.44
ค้าขาย	31	8.29
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	80	21.39
พนักงานบริษัทเอกชน	21	5.62
รับราชการ	76	20.32
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	15	4.01
อื่น ๆ	97	25.93
รวม	374	100.00

จากตาราง 2 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดา พบว่า

เพศ จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 60.96 และเป็นเพศชาย จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 39.04

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ไม่มีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 1.99 จึงได้ข้อมูลแค่ 2 กลุ่ม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 3.00–4.00 จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 76.20 รองลงมาอยู่ในช่วง 2.00–2.99 จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.80

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับจากบิดามารดา จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วงต่ำกว่า 1,750 บาท จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 52.67 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ย 1,751–3,500 บาท จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 35.56 และรายได้ของนักเรียนที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดมากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.77

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 40,000 บาท จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 46.26 รองลงมา มีรายได้มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป จำนวน

146 คน คิดเป็นร้อยละ 39.03 และมีรายได้ที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด 40,001 -80,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.71

อาชีพของบิดา จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่า บิดาของนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 33.69 รองลงมาได้แก่ อาชีพรับราชการ จำนวน 89 คน คิดเป็น ร้อยละ 23.80 อาชีพรับจ้าง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 18.45 อาชีพค้าขาย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.22 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.22 อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.74

อาชีพของมารดา จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่า มารดาของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 รองลงมาได้แก่ อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.39 อาชีพรับราชการ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 20.32 อาชีพรับจ้าง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.44 อาชีพค้าขาย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.29 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.62 และอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.01

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายในด้านต่างๆ ของวัยรุ่น โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 3

ตาราง 3 พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น เป็นรายด้าน

พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา			3588.85	2553.64
ค่าอุปกรณ์การศึกษา				
ต่ำกว่า 660 บาท	273	72.99	272.11	351.73
661 – 1,320 บาท	92	24.60		
มากกว่า 1,321 บาทขึ้นไป	9	2.41		
รวม	374	100.00		
ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม				
ต่ำกว่า 3,167 บาท	192	51.34		
3,160 – 6,336 บาท	159	42.51	3316.74	2201.91
มากกว่า 6,337 บาทขึ้นไป	23	6.15		
รวม	374	100.00		
ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ			3129.09	3134.33
ค่าอาหาร				
ต่ำกว่า 1,967 บาท	285	76.20	1032.20	890.41
1,968 – 3,934 บาท	82	21.93		
มากกว่า 3,935 บาทขึ้นไป	7	1.87		
รวม	374	100.00		
ค่าเครื่องดื่ม				
ต่ำกว่า 650 บาท	326	87.16	328.86	281.12
651 – 1,300 บาท	43	11.50		
มากกว่า 1,301 บาทขึ้นไป	5	1.34		
รวม	374	100.00		

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย				
ต่ำกว่า 3,300 บาท	236	63.10	1088.98	1270.61
3,301 – 6,600 บาท	135	36.10		
มากกว่า 6,601 บาทขึ้นไป	3	0.80		
รวม	374	100.00		
ค่าเดินทาง				
ต่ำกว่า 1,133 บาท	273	73.00	679.05	692.19
1,134 – 2,266 บาท	79	21.12		
มากกว่า 2,267 บาทขึ้นไป	22	5.88		
รวม	374	100.00		
ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ			3123.07	3146.68
ค่าชมภาพยนตร์				
ต่ำกว่า 633 บาท	196	52.41	315.37	264.38
634 – 1,266 บาท	175	46.79		
มากกว่า 1,267 บาทขึ้นไป	3	0.80		
รวม	374	100.00		
ค่าอินเทอร์เน็ต				
ต่ำกว่า 633 บาท	241	64.44	496.60	275.12
634 – 1,266 บาท	131	35.03		
มากกว่า 1,267 บาทขึ้นไป	2	0.53		
รวม	374	100.00		
ค่าเกม				
ต่ำกว่า 650 บาท	364	97.32	266.01	267.48
651 – 1,300 บาท	9	2.41		
มากกว่า 1,301 บาทขึ้นไป	1	0.27		
รวม	374	100.00		

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร				
ต่ำกว่า 1,650 บาท	365	97.59	307.05	503.92
1,651 – 3,300 บาท	8	2.14		
มากกว่า 3,301 บาทขึ้นไป	1	0.27		
รวม	374	100.00		
ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี			575.60	678.42
ต่ำกว่า 1,300 บาท	359	95.99		
1,301 – 2,600 บาท	8	2.14		
มากกว่า 2,601 บาทขึ้นไป	7	1.87		
รวม	374	100.00		
ค่าโทรศัพท์			467.84	467.65
ต่ำกว่า 967 บาท	297	79.41		
968 – 1,936 บาท	63	16.85		
มากกว่า 1,937 บาทขึ้นไป	14	3.74		
รวม	374	100.00		
ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์				
ต่ำกว่า 1,634 บาท	355	94.92	694.60	689.71
1,635 – 3,268 บาท	16	4.28		
มากกว่า 3,269 บาทขึ้นไป	3	0.80		
รวม	374	100.00		
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ			820.93	1174.44
ต่ำกว่า 2,633 บาท	343	91.71	820.93	1174.44
2,634 – 5,266 บาท	21	5.62		
มากกว่า 5,267 บาทขึ้นไป	10	2.67		
รวม	374	100.00		
รวมค่าใช้จ่ายเฉลี่ยทั้งหมด			10661.94	10009.09

จากตาราง 3 เป็นการพิจารณาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ทั้ง 4 ด้านดังต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา พบว่า ค่าอุปกรณ์การศึกษาของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 272 บาท ($\bar{X} = 272.11$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 351.73 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 660 บาท และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3,316 บาท ($\bar{X} = 3316.74$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2201.91 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนประมาณ 3,160 – 6,336 บาท

เมื่อพิจารณาด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ พบว่า ค่าอาหารของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1,032 บาท ($\bar{X} = 1032.20$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 890.41 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 1,967 บาท ค่าเครื่องดื่มของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 328 บาท ($\bar{X} = 328.86$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 281.12 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 650 บาท ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1,088 บาท ($\bar{X} = 1088.98$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1270.61 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 3,300 บาท และค่าเดินทางของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 679 บาท ($\bar{X} = 679.05$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 692.19 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 1,133 บาท

เมื่อพิจารณาด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ พบว่า ค่าชมภาพยนตร์ของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 315 บาท ($\bar{X} = 315.37$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 264.38 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 633 บาท ค่าอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 496 บาท ($\bar{X} = 496.60$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 275.12 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 633 บาท ค่าเกมของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 266 บาท ($\bar{X} = 266.01$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 267.48 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 650 บาท ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสารของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 307 บาท ($\bar{X} = 307.05$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 503.92 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 1,650 บาท ค่าซีดีเพลง/ดีวีดีของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 575 บาท ($\bar{X} = 575.60$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 678.42 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 1,300 บาท ค่าโทรศัพท์ของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 467 บาท ($\bar{X} = 467.84$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 467.55 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 967 บาท และค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 694 บาท ($\bar{X} = 694.60$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 689.71 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 1,634 บาท

เมื่อพิจารณาด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ พบว่า ค่าใช้จ่ายอื่นๆของวัยรุ่นจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 820 บาท ($\bar{X} = 820.93$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1174.44 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเงินต่อเดือนต่ำกว่า 2,633 บาท

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น จำแนกตามข้อมูลส่วนตัว
ดังตาราง 4-58

ตาราง 4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษาจำแนกตามเพศ

ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา	จำนวน (คน)	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ค่าอุปกรณ์การศึกษา					
เพศ ชาย	146	1.08	.37	.11	.91
หญิง	228	1.08	.33		
ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม					
เพศ ชาย	146	1.39	.57	-1.25	.21
หญิง	228	1.46	.59		

จากตาราง 4 พบว่า วัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษาและค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ
จำแนกตามเพศ

ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ		จำนวน (คน)	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ค่าอาหาร						
เพศ ชาย		146	1.22	.46	1.29	.20
หญิง		228	1.17	.39		
ค่าเครื่องดื่ม						
เพศ ชาย		146	1.15	.41	3.25 [*]	.00
หญิง		228	1.05	.25		
ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย						
เพศ ชาย		146	1.03	.18	-.54	.59
หญิง		228	1.05	.26		
ค่าเดินทาง						
เพศ ชาย		146	1.10	.37	-2.88 [*]	.00
หญิง		228	1.23	.56		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า วัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเครื่องดื่ม และค่าเดินทาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเรื่องค่าอาหาร และค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย พบว่า วัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง
จำแนกตามเพศ

ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง	จำนวน (คน)	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ค่าชมภาพยนตร์					
เพศ ชาย	146	1.10	.37	1.65	.10
หญิง	228	1.05	.22		
ค่าอินเทอร์เน็ต					
เพศ ชาย	146	1.13	.37	-1.97 [*]	.05
หญิง	228	1.22	.22		
ค่าเกม					
เพศ ชาย	146	1.11	.35	.83	.41
หญิง	228	1.05	.22		
ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร					
เพศ ชาย	146	1.05	.23	2.18 [*]	.03
หญิง	228	1.01	.15		
ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี					
เพศ ชาย	146	1.18	.51	1.8	.07
หญิง	228	1.06	.32		
ค่าโทรศัพท์					
เพศ ชาย	146	1.09	.33	-2.67 [*]	.01
หญิง	228	1.20	.50		
ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์					
เพศ ชาย	146	1.12	.33	1.5	.14
หญิง	228	1.06	.31		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า วัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าอินเทอร์เน็ต ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร และค่าโทรศัพท์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าเกม ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี และค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ พบว่า วัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามเพศ

ค่าใช้จ่ายจิปาถะ	จำนวน (คน)	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ					
เพศ ชาย	146	1.02	.33	-1.9	.06
หญิง	228	1.16	.31		

จากตาราง 7 พบว่า วัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา
แนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา	จำนวน (คน)	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ค่าอุปกรณ์การศึกษา					
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.00 – 2.99	89	1.07	.29	-.54	.59
3.00 – 4.00	285	1.09	.37		
ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม					
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.00 – 2.99	89	1.45	.64	.43	.66
3.00 – 4.00	285	1.43	.58		

จากตาราง 8 พบว่า วัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ
จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ		จำนวน (คน)	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ค่าอาหาร						
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.00 – 2.99	89	1.19	.43	.29	.77
	3.00 – 4.00	285	1.18	.42		
ค่าเครื่องดื่ม						
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.00 – 2.99	89	1.12	.38	1.16	.25
	3.00 – 4.00	285	1.09	.31		
ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย						
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.00 – 2.99	89	1.13	.42	4.14 [*]	.00
	3.00 – 4.00	285	1.01	.11		
ค่าเดินทาง						
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.00 – 2.99	89	1.26	.59	2.39 [*]	.02
	3.00 – 4.00	285	1.14	.44		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า วัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย และค่าเดินทางแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเรื่องค่าอาหาร และค่าเครื่องดื่ม พบว่า วัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง		จำนวน (คน)	$\bar{x}$	S.D.	t	P
ค่าชมภาพยนตร์						
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.00 – 2.99	89	1.16	.44	3.65 [*]	.00
	3.00 – 4.00	285	1.03	.18		
ค่าอินเทอร์เน็ต						
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.00 – 2.99	89	1.23	.42	1.69 [*]	.02
	3.00 – 4.00	285	1.15	.38		
ค่าเกม						
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.00 – 2.99	89	1.14	.39	1.52	.13
	3.00 – 4.00	285	1.04	.20		
ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร						
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.00 – 2.99	89	1.09	.33	4.47 [*]	.00
	3.00 – 4.00	285	1.00	.00		
ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี						
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.00 – 2.99	89	1.24	.60	2.67 [*]	.01
	3.00 – 4.00	285	1.06	.30		
ค่าโทรศัพท์						
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.00 – 2.99	89	1.15	.42	.03	.98
	3.00 – 4.00	285	1.15	.43		
ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์						
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.00 – 2.99	89	1.08	.28	.07	.94
	3.00 – 4.00	285	1.08	.32		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า วัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร และค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเรื่องค่าเกม ค่าโทรศัพท์ และค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ พบว่า วัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ค่าใช้จ่ายจิปาถะ	จำนวน (คน)	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ					
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.00 – 2.99	89	1.04	.21	-.72	.47
3.00 – 4.00	285	1.10	.35		

จากตาราง 12 พบว่า วัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าอุปกรณ์การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.62	.81	6.81 [*]	.00
	ภายในกลุ่ม	372	50.15	.12		
	รวม	374	51.77			
ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.14	1.57	4.56 [*]	.01
	ภายในกลุ่ม	372	152.98	.34		
	รวม	374	156.12			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทำการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple comparisons test) โดยวิธีของ Scheffe พบว่า รายละเอียดปรากฏดังตาราง 13 - 14 ดังนี้

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของนักเรียน	ต่ำกว่า 1,750 บาท	1,751 – 3,500	มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 1,750 บาท	-	89.98*	157.38*
1,751 – 3,500		-	-67.40
มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 1,750 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าอุปกรณ์การศึกษาแตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,751 – 3,500 บาท และมากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของนักเรียน	ต่ำกว่า 1,750 บาท	1,751 – 3,500	มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 1,750 บาท	-	-456.16*	-758.99*
1,751 – 3,500		-	-302.82
มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 1,750 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในการเรียนเสริม แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,751 – 3,500 บาท และมากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	2	4.16	2.08	11.97*	.00
	ภายในกลุ่ม	372	86.09	.17		
	รวม	374	90.26			
ค่าเครื่องดื่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.39	.69	6.41*	.00
	ภายในกลุ่ม	372	53.58	.11		
	รวม	374	54.97			
ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย	ระหว่างกลุ่ม	2	.11	.05	.95	.39
	ภายในกลุ่ม	372	21.21	.06		
	รวม	374	21.32			
ค่าเดินทาง	ระหว่างกลุ่ม	2	.41	.21	.85	.43
	ภายในกลุ่ม	372	108.90	.24		
	รวม	374	109.31			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่าย ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าอาหาร และค่าเครื่องดื่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเรื่องค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย และค่าเดินทาง พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple comparisons test) โดยวิธีของ Scheffe พบว่า รายละเอียดปรากฏดังตาราง 16 - 17 ดังนี้

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าอาหาร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของนักเรียน	ต่ำกว่า 1,750 บาท	1,751 – 3,500	มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 1,750 บาท	-	-432.26*	-597.37*
1,751 – 3,500		-	-165.11
มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 1,750 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าอาหาร แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,751 – 3,500 บาท และมากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเครื่องดื่ม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของนักเรียน	ต่ำกว่า 1,750 บาท	1,751 – 3,500	มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 1,750 บาท	-	-62.45*	-142.17*
1,751 – 3,500		-	-79.71*
มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 1,750 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าเครื่องดื่ม แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,751 – 3,500 บาท และมากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,751 – 3,500 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าเครื่องดื่ม แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าชมภาพยนตร์	ระหว่างกลุ่ม	2	.57	.28	3.37*	.03
	ภายในกลุ่ม	372	28.61	.08		
	รวม	374	29.18			
ค่าอินเทอร์เน็ต	ระหว่างกลุ่ม	2	.92	.46	2.91	.06
	ภายในกลุ่ม	372	48.99	.16		
	รวม	374	49.92			
ค่าเกม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.29	.64	6.39*	.00
	ภายในกลุ่ม	372	10.59	.10		
	รวม	374	11.88			
ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร	ระหว่างกลุ่ม	2	.016	.01	.23	.80
	ภายในกลุ่ม	372	11.68	.04		
	รวม	374	11.69			
ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี	ระหว่างกลุ่ม	2	1.91	.95	5.43*	.00
	ภายในกลุ่ม	372	31.43	.18		
	รวม	374	33.34			
ค่าโทรศัพท์	ระหว่างกลุ่ม	2	5.63	2.81	15.78*	.00
	ภายในกลุ่ม	372	85.75	.18		
	รวม	374	91.39			
ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2	.84	.42	4.37*	.01
	ภายในกลุ่ม	372	25.33	.10		
	รวม	374	26.17			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าจ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าเกม ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี ค่าโทรศัพท์ และค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเรื่องค่าอินเทอร์เน็ต และค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร พบว่าวัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple comparisons test) โดยวิธีของ Scheffe พบว่า รายละเอียดปรากฏดังตาราง 19 - 23 ดังนี้

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่าย เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของนักเรียน	ต่ำกว่า 1,750 บาท	1,751 – 3,500	มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 1,750 บาท	-	-43.22	-111.93*
1,751 – 3,500		-	-68.71
มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 1,750 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าชมภาพยนตร์ แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่าย เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าเกม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของนักเรียน	ต่ำกว่า 1,750 บาท	1,751 – 3,500	มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 1,750 บาท	-	-9.84	-63.57*
1,751 – 3,500		-	-53.72*
มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 1,750 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าเกม แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,751 – 3,500 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่าย

ค่าเกม แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าซีดีเพลง/ดีวีดี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของนักเรียน	ต่ำกว่า 1,750 บาท	1,751 – 3,500	มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 1,750 บาท	-	-14.82	-296.36*
1,751 – 3,500		-	281.53*
มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 1,750 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,751 – 3,500 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าโทรศัพท์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของนักเรียน	ต่ำกว่า 1,750 บาท	1,751 – 3,500	มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 1,750 บาท	-	-172.89*	-287.36*
1,751 – 3,500		-	-114.46
มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 1,750 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าโทรศัพท์ แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,751 – 3,500 บาท และมากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของนักเรียน	ต่ำกว่า 1,750 บาท	1,751 – 3,500	มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 1,750 บาท	-	-10.49	-461.49*
1,751 – 3,500		-	-450.99*
มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 1,750 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,751 – 3,500 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 24 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน

ค่าใช้จ่ายจิปาถะ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าใช้จ่ายจิปาถะ	ระหว่างกลุ่ม	2	.17	.08	.78	.46
	ภายในกลุ่ม	372	9.09	.11		
	รวม	374	9.26			

จากตาราง 24 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะไม่แตกต่างกัน

ตาราง 25 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าอุปกรณ์การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.30	1.10	9.54*	.00
	ภายในกลุ่ม	372	48.47	.11		
	รวม	374	51.77			
ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม	ระหว่างกลุ่ม	2	5.30	1.77	5.20*	.00
	ภายในกลุ่ม	372	150.82	.34		
	รวม	374	156.12			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทำการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple comparisons test) โดยวิธีของ Scheffe พบว่า รายละเอียดปรากฏดังตาราง 26 - 27 ดังนี้

ตาราง 26 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว	ต่ำกว่า 40,000 บาท	40,001 - 80,000 บาท	มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 40,000 บาท	-	-225.61*	-107.31*
40,001 - 80,000 บาท		-	-118.29*
มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 40,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าอุปกรณ์การศึกษา แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 80,000 บาท และมากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,000 – 80,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าอุปกรณ์การศึกษา แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว	ต่ำกว่า 40,000 บาท	40,001 - 80,000 บาท	มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 40,000 บาท	-	322.82	-769.74*
40,001 - 80,000 บาท		-	1092.56*
มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 40,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในการเรียนเสริม แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 80,001 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,000 – 80,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในการเรียนเสริม แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 28 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	2	5.03	1.68	9.72 [*]	.00
	ภายในกลุ่ม	372	85.23	.17		
	รวม	374	90.26			
ค่าเครื่องดื่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.66	.55	5.11 [*]	.00
	ภายในกลุ่ม	372	53.31	.11		
	รวม	374	54.97			
ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย	ระหว่างกลุ่ม	2	.26	.09	1.51	.21
	ภายในกลุ่ม	372	21.06	.06		
	รวม	374	21.32			
ค่าเดินทาง	ระหว่างกลุ่ม	2	2.28	.76	3.21 [*]	.02
	ภายในกลุ่ม	372	107.03	.24		
	รวม	374	109.31			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม และค่าเดินทาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเรื่องค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple comparisons test) โดยวิธีของ Scheffe พบว่า รายละเอียดปรากฏดังตาราง 29 - 31 ดังนี้

ตาราง 29 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าอาหาร จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว	ต่ำกว่า 40,000 บาท	40,001 - 80,000 บาท	มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 40,000 บาท	-	-382.22*	-299.96*
40,001 - 80,000 บาท		-	82.25
มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 40,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าอาหาร แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 80,000 บาท และมากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 30 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเครื่องดื่ม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว	ต่ำกว่า 40,000 บาท	40,001 - 80,000 บาท	มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 40,000 บาท	-	-93.07*	-34.00
40,001 - 80,000 บาท		-	59.07
มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 40,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าเครื่องดื่ม แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 80,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 31 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเดินทาง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว	ต่ำกว่า 40,000 บาท	40,001 - 80,000 บาท	มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 40,000 บาท	-	-369.12*	-95.66
40,001 - 80,000 บาท		-	273.46*
มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 40,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าเดินทาง แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 80,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,000 – 80,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าเดินทาง แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 32 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าชมภาพยนตร์	ระหว่างกลุ่ม	2	.91	.30	3.65 [*]	.01
	ภายในกลุ่ม	372	28.27	.08		
	รวม	374	29.18			
ค่าอินเทอร์เน็ต	ระหว่างกลุ่ม	2	1.40	.47	4.65 [*]	.00
	ภายในกลุ่ม	372	10.47	.10		
	รวม	374	11.88			
ค่าเกม	ระหว่างกลุ่ม	2	.69	.23	1.44	.23
	ภายในกลุ่ม	372	49.22	.16		
	รวม	374	49.92			
ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร	ระหว่างกลุ่ม	2	.29	.10	2.78	.06
	ภายในกลุ่ม	372	11.40	.03		
	รวม	374	11.69			
ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี	ระหว่างกลุ่ม	2	3.43	1.14	6.81 [*]	.00
	ภายในกลุ่ม	372	29.91	.17		
	รวม	374	33.34			
ค่าโทรศัพท์	ระหว่างกลุ่ม	2	5.93	1.98	11.10 [*]	.00
	ภายในกลุ่ม	372	85.45	.18		
	รวม	374	91.38			
ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2	.83	.40	4.35 [*]	.01
	ภายในกลุ่ม	372	25.31	.10		
	รวม	374	26.14			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี ค่าโทรศัพท์ และค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเรื่องค่าเกม และค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple comparisons test) โดยวิธีของ Scheffe พบว่า รายละเอียดปรากฏดังตาราง 33 - 37 ดังนี้

ตาราง 33 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่าย เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว	ต่ำกว่า 40,000 บาท	40,001 - 80,000 บาท	มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 40,000 บาท	-	-141.70*	-112.12*
40,001 - 80,000 บาท		-	29.58
มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 33 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 40,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าชมภาพยนตร์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 80,000 บาท และมากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 34 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าอินเทอร์เน็ต จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว	ต่ำกว่า 40,000 บาท	40,001 - 80,000 บาท	มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 40,000 บาท	-	-122.07*	-77.96*
40,001 - 80,000 บาท		-	44.11
มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 34 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 40,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าอินเทอร์เน็ต แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 80,000 บาท และมากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 35 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าซีดีเพลง/ดีวีดี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว	ต่ำกว่า 40,000 บาท	40,001 - 80,000 บาท	มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 40,000 บาท	-	-148.88*	-236.33*
40,001 - 80,000 บาท		-	-87.45
มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 35 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 40,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 80,000 บาท และมากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 36 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่าย เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าโทรศัพท์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว	ต่ำกว่า 40,000 บาท	40,001 - 80,000 บาท	มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 40,000 บาท	-	-131.89*	-244.68*
40,001 - 80,000 บาท		-	-112.79*
มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 36 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 40,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าโทรศัพท์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 80,000 บาท และมากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 80,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าโทรศัพท์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 37 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่าย เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าทัศน اجر/สังสรรค์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว	ต่ำกว่า 40,000 บาท	40,001 - 80,000 บาท	มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 40,000 บาท	-	-77.93	-350.34*
40,001 - 80,000 บาท		-	-272.41*
มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 37 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 40,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าทัศน اجر/สังสรรค์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 80,000 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าทัศน اجر/สังสรรค์ แตกต่างจาก วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 38 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

ค่าใช้จ่ายจิปาถะ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าใช้จ่ายจิปาถะ	ระหว่างกลุ่ม	2	.70	.23	2.25	.09
	ภายในกลุ่ม	372	8.55	.10		
	รวม	374	9.26			

จากตาราง 38 พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่าย ด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะไม่แตกต่างกัน

ตาราง 39 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา

ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าอุปกรณ์การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	6	1.12	.19	1.53	.17
	ภายในกลุ่ม	368	50.65	.12		
	รวม	374	51.77			
ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม	ระหว่างกลุ่ม	6	2.15	.36	1.03	.41
	ภายในกลุ่ม	368	153.97	.35		
	รวม	374	156.12			

จากตาราง 39 พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 40 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพของบิดา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	6	1.22	.20	1.12	.35
	ภายในกลุ่ม	368	89.04	.318		
	รวม	374	90.26			
ค่าเครื่องดื่ม	ระหว่างกลุ่ม	6	1.91	.20	1.52	.11
	ภายในกลุ่ม	368	53.06	.318		
	รวม	374	54.97			
ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย	ระหว่างกลุ่ม	6	.87	.14	2.61 [*]	.02
	ภายในกลุ่ม	368	20.45	.06		
	รวม	374	21.32			
ค่าเดินทาง	ระหว่างกลุ่ม	6	2.140	.35	1.49	.178
	ภายในกลุ่ม	368	107.17	.23		
	รวม	374	109.31			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 40 พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเรื่องค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม และค่าเดินทาง พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple comparisons test) โดยวิธีของ Scheffe พบว่า รายละเอียดปรากฏดังตาราง 41 ดังนี้

ตาราง 41 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพของบิดา	รับจ้าง	ค้าขาย	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
รับจ้าง	-	502.00*	-48.46	-623.72*	249.39	184.15	297.15
ค้าขาย		-	-550.47*	1125.73*	-252.61	-317.85	-204.85
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว			-	-575.26*	297.85*	232.62	345.61
พนักงาน บริษัทเอกชน				-	873.11*	807.88*	920.88*
รับราชการ					-	-65.24	47.76
พนักงาน รัฐวิสาหกิจ						-	112.99
อื่นๆ							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 41 พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพค้าขาย และพนักงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพค้าขาย มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และพนักงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพรับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ และอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 42 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามอาชีพของบิดา

ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าชมภาพยนตร์	ระหว่างกลุ่ม	6	1.52	.25	3.09 [*]	.01
	ภายในกลุ่ม	368	27.66	.08		
	รวม	374	29.18			
ค่าอินเทอร์เน็ต	ระหว่างกลุ่ม	6	2.36	.39	2.51 [*]	.02
	ภายในกลุ่ม	368	47.56	.16		
	รวม	374	49.92			
ค่าเกม	ระหว่างกลุ่ม	6	1.58	.26	2.59 [*]	.02
	ภายในกลุ่ม	368	10.29	.10		
	รวม	374	11.88			
ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร	ระหว่างกลุ่ม	6	.77	.13	3.73 [*]	.00
	ภายในกลุ่ม	368	10.93	.03		
	รวม	374	11.69			
ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี	ระหว่างกลุ่ม	6	2.88	.48	2.75 [*]	.01
	ภายในกลุ่ม	368	30.46	.17		
	รวม	374	33.34			
ค่าโทรศัพท์	ระหว่างกลุ่ม	6	2.89	.48	2.60 [*]	.01
	ภายในกลุ่ม	368	88.49	.19		
	รวม	374	91.38			
ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	6	.86	.14	1.46	.19
	ภายในกลุ่ม	368	25.31	.099		
	รวม	374	26.17			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 42 พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าเกม ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี และค่าโทรศัพท์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเรื่องค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple comparisons test) โดยวิธีของ Scheffe พบว่า รายละเอียดปรากฏดังตาราง 43 - 48 ดังนี้

ตาราง 43 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่าย เพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพของบิดา	รับจ้าง	ค้าขาย	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
รับจ้าง	-	4.77	.56	-63.48	67.44	-92.90	14.23
ค้าขาย		-	-4.21	-68.25	62.67	-97.67	9.50
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว			-	-64.05	66.87*	-93.46	13.71
พนักงาน บริษัทเอกชน				-	130.92*	-29.42	77.76
รับราชการ					-	-160.34	-53.16
พนักงาน รัฐวิสาหกิจ						-	107.18
อื่นๆ							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 43 พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และพนักงานบริษัทเอกชน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าชมภาพยนตร์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 44 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าอินเทอร์เน็ต จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพของบิดา	รับจ้าง	ค้าขาย	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
รับจ้าง	-	166.36	64.55	-144.29*	58.16	32.42	-139.62
ค้าขาย		-	-51.82	-260.66*	-58.20	-83.94	-255.99*
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว			-	-208.84*	-6.39	-32.12	-204.17*
พนักงาน บริษัทเอกชน				-	202.45*	176.71*	4.67
รับราชการ					-	-25.74	-197.78*
พนักงาน รัฐวิสาหกิจ						-	-172.05
อื่นๆ							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 44 พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าอินเทอร์เน็ต แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพค้าขาย และประกอบธุรกิจส่วนตัว มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าอินเทอร์เน็ต แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าอินเทอร์เน็ต แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพรับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพรับราชการ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าอินเทอร์เน็ต แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 45 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าเกม จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพของบิดา	รับจ้าง	ค้าขาย	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
รับจ้าง	-	51.67	10.37	15.24	14.21	20.32	-80.07
ค้าขาย		-	-41.29	-36.43	-37.46	-31.34	-131.74*
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว			-	4.87	3.83	9.95	-90.45*
พนักงาน บริษัทเอกชน				-	-1.03	5.08	-95.32*
รับราชการ					-	6.11	-94.28*
พนักงาน รัฐวิสาหกิจ						-	-100.40*
อื่นๆ							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 45 พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชน รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าเกม แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 46 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพของบิดา	รับจ้าง	ค้าขาย	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
รับจ้าง	-	53.37	18.29	50.06	106.20	-243.24*	-56.63
ค้าขาย		-	-35.08	-3.30	52.82	-296.61*	-110.01
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว			-	31.77	87.91	-261.53*	-74.93
พนักงาน บริษัทเอกชน				-	56.13	-293.31*	-106.70
รับราชการ					-	-349.44*	-162.84
พนักงาน รัฐวิสาหกิจ						-	186.60
อื่นๆ							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 46 พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพรับจ้าง ค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชน และรับราชการ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 47 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่าย เพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าซีดีเพลง/ดีวีดี จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพของบิดา	รับจ้าง	ค้าขาย	ประกอบ ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
รับจ้าง	-	224.33*	97.83	-9.66	193.39*	-147.89	237.43
ค้าขาย		-	-126.50	-234.00*	-30.94	-372.23*	13.09
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว			-	-107.49	95.56	-245.72*	139.59
พนักงาน บริษัทเอกชน				-	203.06*	-138.22	247.09
รับราชการ					-	-341.28*	44.03
พนักงาน รัฐวิสาหกิจ						-	385.32*
อื่นๆ							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 47 พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพค้าขาย และรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพค้าขาย มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และพนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 48 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าโทรศัพท์ จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพของ บิดา	รับจ้าง	ค้าขาย	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
รับจ้าง	-	-100.48	-165.81*	-27.91	-30.54	-65.09	-260.71*
ค้าขาย		-	-65.32	72.56	69.94	35.38	-160.22
ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว			-	137.89	135.27*	100.71	-94.89
พนักงาน บริษัทเอกชน				-	-2.62	-37.17	-232.79
รับราชการ					-	-34.55	-230.17*
พนักงาน รัฐวิสาหกิจ						-	-195.61
อื่นๆ							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 48 พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าโทรศัพท์แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าโทรศัพท์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพรับราชการ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าโทรศัพท์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 49 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามอาชีพของบิดา

ค่าใช้จ่ายจิปาถะ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าใช้จ่ายจิปาถะ	ระหว่างกลุ่ม	6	.59	.10	.89	.51
	ภายในกลุ่ม	368	8.67	.11		
	รวม	374	9.26			

จากตาราง 49 พบว่า วัยรุ่นที่บิดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะไม่แตกต่างกัน

ตาราง 50 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา

ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าอุปกรณ์การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	6	1.96	.33	2.74 *	.01
	ภายในกลุ่ม	368	49.81	.12		
	รวม	374	51.77			
ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม	ระหว่างกลุ่ม	6	2.88	.48	1.38	.22
	ภายในกลุ่ม	368	153.24	.35		
	รวม	374	156.12			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 50 พบว่า วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม พบว่า วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple comparisons test) โดยวิธีของ Scheffe พบว่า รายละเอียดปรากฏดังตาราง 51 ดังนี้

ตาราง 51 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา

อาชีพของ มารดา	รับจ้าง	ค้าขาย	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
รับจ้าง	-	6.05	-163.25*	-44.98	-110.67*	-129.79	-86.30
ค้าขาย		-	-169.31*	-51.04	-116.73	-135.85	-92.36
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว			-	118.26	52.57	33.45	76.95
พนักงาน บริษัทเอกชน				-	-65.68	-84.80	-41.31
รับราชการ					-	-19.12	24.37
พนักงาน รัฐวิสาหกิจ						-	43.49
อื่นๆ							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 51 พบว่า วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าอุปกรณ์การศึกษา แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพค้าขาย มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าอุปกรณ์การศึกษา แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 52 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามอาชีพของมารดา

ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	6	1.02	.17	.93	.47
	ภายในกลุ่ม	368	89.24	.18		
	รวม	374	90.26			
ค่าเครื่องดื่ม	ระหว่างกลุ่ม	6	.31	.05	.47	.83
	ภายในกลุ่ม	368	54.65	.11		
	รวม	374	54.97			
ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย	ระหว่างกลุ่ม	6	.62	.10	1.84	.09
	ภายในกลุ่ม	368	20.70	.06		
	รวม	374	21.32			
ค่าเดินทาง	ระหว่างกลุ่ม	6	2.71	.45	1.90	.08
	ภายในกลุ่ม	368	106.60	.24		
	รวม	374	109.31			

จากตาราง 52 พบว่า วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพทุกเรื่องไม่แตกต่างกัน

ตาราง 53 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามอาชีพของมารดา

ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าชมภาพยนตร์	ระหว่างกลุ่ม	6	1.15	.19	2.30*	.03
	ภายในกลุ่ม	368	28.04	.08		
	รวม	374	29.18			
ค่าอินเทอร์เน็ต	ระหว่างกลุ่ม	6	1.38	.23	1.45	.20
	ภายในกลุ่ม	368	48.53	.16		
	รวม	374	49.92			
ค่าเกม	ระหว่างกลุ่ม	6	.78	.13	1.19	.32
	ภายในกลุ่ม	368	11.09	.11		
	รวม	374	11.88			
ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร	ระหว่างกลุ่ม	6	.91	.15	4.48*	.00
	ภายในกลุ่ม	368	10.78	.03		
	รวม	374	11.69			
ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี	ระหว่างกลุ่ม	6	3.69	.61	3.63*	.00
	ภายในกลุ่ม	368	29.65	.17		
	รวม	374	33.34			
ค่าโทรศัพท์	ระหว่างกลุ่ม	6	1.59	.26	1.41	.21
	ภายในกลุ่ม	368	89.79	.19		
	รวม	374	91.38			
ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	6	2.79	.46	5.13*	.00
	ภายในกลุ่ม	368	23.38	.09		
	รวม	374	26.17			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 53 พบว่า วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี และค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเรื่องค่าอินเทอร์เน็ต ค่าเกม และค่าโทรศัพท์ พบว่า วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple comparisons test) โดยวิธีของ Scheffe พบว่า รายละเอียดปรากฏดังตาราง 54 - 57 ดังนี้

ตาราง 54 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่าย เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ จำแนกตามอาชีพของมารดา

อาชีพของ มารดา	รับจ้าง	ค้าขาย	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
รับจ้าง	-	-92.64	-68.38	-99.50	-30.00	-150.71*	-86.02*
ค้าขาย		-	24.26	-6.58	62.64	-58.07	6.61
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว			-	-31.12	38.38	-82.33	-17.64
พนักงาน บริษัทเอกชน				-	69.50	-51.21	13.47
รับราชการ					-	-120.71*	-56.02
พนักงาน รัฐวิสาหกิจ						-	64.68
อื่นๆ							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 54 พบว่า วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าชมภาพยนตร์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ และอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพรับราชการ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าชมภาพยนตร์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 55 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร จำแนกตามอาชีพของมารดา

อาชีพของมารดา	รับจ้าง	ค้าขาย	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	พนักงานบริษัทเอกชน	รับราชการ	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
รับจ้าง	-	-26.90	-24.82	-55.40	-41.25	-373.90*	-20.34
ค้าขาย		-	2.08	-28.50	-14.34	-347.00*	6.56
ประกอบธุรกิจส่วนตัว			-	-30.58	-16.42	-349.08*	4.48
พนักงานบริษัทเอกชน				-	14.15	-318.50*	35.06
รับราชการ					-	-332.65*	20.90
พนักงานรัฐวิสาหกิจ						-	353.56*
อื่นๆ							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 55 พบว่า วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพรับจ้าง ค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชน และรับราชการ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 56 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าซีดีเพลง/ดีวีดี จำแนกตามอาชีพของมารดา

อาชีพของ มารดา	รับจ้าง	ค้าขาย	ประกอบ ธุรกิจส่วนตัว	พนักงาน บริษัทเอกชน	รับราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
รับจ้าง	-	49.81	-113.66	19.53	59.32	-460.11*	-51.12
ค้าขาย		-	-163.48	-30.28	9.50	-509.92*	-100.94
ประกอบธุรกิจ ส่วนตัว			-	133.20	172.99*	-346.44*	62.54
พนักงาน บริษัทเอกชน				-	39.79	-479.64*	-70.65
รับราชการ					-	-519.43*	-110.44
พนักงาน รัฐวิสาหกิจ						-	408.98*
อื่นๆ							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 56 พบว่า วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพรับจ้าง ค้าขาย พนักงานบริษัทเอกชน และรับราชการ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพรับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าซีดีเพลง/ดีวีดี แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 57 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่าย เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ จำแนกตามอาชีพของมารดา

อาชีพของมารดา	รับจ้าง	ค้าขาย	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	พนักงานบริษัทเอกชน	รับราชการ	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	อื่นๆ
รับจ้าง	-	-172.18	-218.10*	-152.18	7.81	-770.75*	-177.43
ค้าขาย		-	-45.92	20.00	180.00	-598.57*	-5.24
ประกอบธุรกิจส่วนตัว			-	65.92	225.92*	-552.65*	40.67
พนักงานบริษัทเอกชน				-	160.00	-618.57*	-25.24
รับราชการ					-	-778.57*	-185.24*
พนักงานรัฐวิสาหกิจ						-	593.32*
อื่นๆ							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 57 พบว่า วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และพนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพค้าขาย และพนักงานบริษัทเอกชน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพรับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพรับราชการ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ และอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างจากวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นพบว่าไม่แตกต่างกัน

ตาราง 58 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามอาชีพของมารดา

ค่าใช้จ่ายจิปาถะ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ค่าใช้จ่ายจิปาถะ	ระหว่างกลุ่ม	6	.86	.14	1.46	.19
	ภายในกลุ่ม	368	25.31	.099		
	รวม	374	26.17			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 58 พบว่า วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดาและมารดา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับ ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้บริหาร นักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ตระหนักถึงปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการร่วมมือกันวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้วัยรุ่นรู้จักการใช้จ่ายที่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ต่อนักเรียน ครอบครัว และสังคมต่อไป

สมมติฐานในการวิจัย

วัยรุ่นที่มี เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดาแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ต่าง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 ซึ่งมีจำนวน 3 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 5,825 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 374 คน ซึ่งได้มาจากการตารางสุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973: 125) ในระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่น้อยกว่า 5%

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

- 1.1 เพศ
- 1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน
- 1.4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว
- 1.5 อาชีพของบิดามารดา

2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น มีลักษณะเป็นมาตราอัตราส่วน 3 ระดับ โดยสอบถามความคิดเห็นใน 4 ด้าน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ และค่าใช้จ่ายจิปาถะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อโรงเรียนที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนัดหมายและกำหนดวัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น ให้มีจำนวนมากกว่าจำนวนของกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 20 เพื่อใช้ในการคัดเลือกแบบสอบถามที่นักเรียนตอบ ไม่สมบูรณ์หรือไม่มีความตั้งใจในการตอบ
4. ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากอาจารย์ช่วยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และรอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
5. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม 2551 ถึงวันที่ 25 มกราคม 2551

6. ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบที่ไม่สมบูรณ์ หรือมีร่องรอยระบุถึงการไม่ตั้งใจทำแบบสอบถาม โดยพิจารณาตามขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ได้แบบสอบถามจากผู้ตอบทั้งสิ้น 432 คน หลังจากคัดเลือกแล้วได้กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยจริงจำนวน 374 คน คิดเป็นร้อยละ 96.21 เป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จำนวน 47 คน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จำนวน 291 คน โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย จำนวน 36 คน

7. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้จัดทำและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น โดยจำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการหาค่า t-test
3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น โดยจำแนกตาม รายได้เฉลี่ย ต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพบิดามารดา ด้วยการหาค่า F-test

สรุปผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของวัยรุ่นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่าย สรุปได้ดังนี้
เพศ จากการศึกษาค่าข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 พบว่า เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.96 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 39.04

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการศึกษาค่าข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00-4.00 คิดเป็นร้อยละ 76.20 รองลงมาอยู่ในช่วง 2.00-2.99 คิดเป็นร้อยละ 23.80 และ ต่ำกว่า 1.99 มีสัดส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.00

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน จากการศึกษาค่าข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับจากบิดามารดาคือ ต่ำกว่า 1,750 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.67 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,751-3,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.56 รายได้ของนักเรียนที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.77

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จากการศึกษข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 พบว่า ครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.26 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 80,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39.03 และครอบครัวที่มีรายได้มากกว่า 40,001 บาท มีสัดส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.71

อาชีพของบิดา จากการศึกษข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 พบว่า บิดาของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 33.69 รองลงมาได้แก่ อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 23.80 อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 18.45 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 7.22 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 7.22 อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 5.88 และอาชีพอื่นๆ มีสัดส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.74

อาชีพของมารดา จากการศึกษข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 พบว่า มารดาของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 25.93 รองลงมาได้แก่ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 21.39 อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 20.32 อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 14.44 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 8.29 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 5.62 และอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 4.01

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของวัยรุ่น สรุปได้ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของวัยรุ่น ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ และค่าใช้จ่ายจิปาถะ

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมค่าใช้จ่ายด้านค่าใช้จายทางการศึกษา ในเรื่อง ค่าใช้จายในการเรียนเสริมของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3,316.74 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 2201.91 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ประมาณ 3,160 – 6,336 บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จายที่สูงที่สุด รองลงมาเป็นค่าอุปกรณ์การศึกษาของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 272.11 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 351.73 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 660 บาท

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมค่าใช้จ่ายด้านค่าใช้จายในการดำรงชีพ ในเรื่อง ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1,088.98 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1,270.61 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 3,300 บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จายที่สูงที่สุด รองลงมาเป็นค่าอาหารของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1,032.20 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 890.41 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 1,967 บาท ค่าเดินทางของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ย

อยู่ที่ 679.05 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 692.19 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จ่ายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 1,133 บาท และค่าเครื่องดื่มของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 328.86 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 281.12 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จ่ายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 650 บาท

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่อง ค่าทัศนจร/สังสรรค์ของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 694.60 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 689.71 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จ่ายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 1,634 บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงที่สุด รองลงมาเป็นค่าซีดีเพลง/ดีวีดีของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 575.60 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 678.42 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จ่ายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 1,300 บาท ค่าอินเทอร์เน็ตของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 496.60 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 275.12 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จ่ายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 633 บาท ค่าโทรศัพท์ของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 467.84 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 467.55 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จ่ายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 967 บาท ค่าชมภาพยนตร์ของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 315.37 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 264.38 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จ่ายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 633 บาท ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสารของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 307.05 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 503.92 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จ่ายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 1,650 บาท และค่าเกมของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 266.01 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 267.48 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จ่ายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 650 บาท

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายด้านค่าใช้จ่ายกีฬาของนักเรียนจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 820.93 บาทต่อเดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1174.44 บาทต่อเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนใช้จ่ายเงินต่อเดือนในส่วนนี้ต่ำกว่า 2,633 บาท

2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดาและมารดา

2.2.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น จำแนกตามเพศ
สรุปได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนเพศหญิงและเพศชาย มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าอุปกรณ์การศึกษา

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนเพศหญิง มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในเรื่องค่าเดินทาง มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม และค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ในขณะที่นักเรียนเพศชาย มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในเรื่องค่าอาหาร มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าเครื่องดื่ม ค่าเดินทาง และค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนเพศหญิง มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในเรื่องค่าอินเทอร์เน็ต มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าโทรศัพท์ ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี ค่าทัศนจร/สังสรรค์ ค่าชมภาพยนตร์ ค่าเกม และค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร ในขณะที่นักเรียนเพศชาย มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในเรื่องค่าซีดีเพลง/ดีวีดี มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าทัศนจร/สังสรรค์ ค่าเกม ค่าชมภาพยนตร์ ค่าโทรศัพท์ และค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนเพศหญิง มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในเรื่องค่าใช้จ่ายจิปาถะมากกว่าเพศชาย

2.2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.00 – 2.99 และ 3.00 – 4.00 มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าอุปกรณ์การศึกษา

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.00 – 2.99 มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในเรื่องค่าเดินทาง มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าอาหาร ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย และค่าเครื่องดื่ม ในขณะที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00 – 4.00 มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในเรื่องค่าอาหาร มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าเดินทาง ค่าเครื่องดื่ม และค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.00 – 2.99 มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในเรื่องค่าซีดีเพลง/ดีวีดี มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าชมภาพยนตร์ ค่าโทรศัพท์ ค่าเกม ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร และค่าทัศน اجر/สังสรรค์ ในขณะที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00 – 4.00 มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในเรื่องค่าอินเทอร์เน็ต และค่าโทรศัพท์ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าทัศน اجر/สังสรรค์ ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี ค่าเกม ค่าชมภาพยนตร์ และค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00 – 4.00 มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในเรื่องค่าใช้จ่ายจิปาถะมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.00 – 2.99

2.2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน สรุปได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าอาหาร และค่าเครื่องดื่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย และค่าเดินทาง พบว่า นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าเกม ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี ค่าโทรศัพท์ และค่าทัศน اجر/สังสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องค่าอินเทอร์เน็ต และค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร พบว่า นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายจิปาถะไม่แตกต่างกัน

2.2.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว สรุปได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว พบว่า นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว พบว่า นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม และค่าเดินทางแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย พบว่า นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว พบว่า นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี ค่าโทรศัพท์ และค่าทัศนจร/สังสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องค่าเกม และค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร พบว่า นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายจิปาถะไม่แตกต่างกัน

2.2.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น จำแนกตามอาชีพของบิดา สรุปได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดา พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามอาชีพของบิดา พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม ค่าเดินทาง พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามอาชีพของบิดา พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์

ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าเกม ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี และค่าโทรศัพท์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามอาชีพของบิดา พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายจิปาถะ ไม่แตกต่างกัน

2.2.6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น จำแนกตามอาชีพของมารดา สรุปได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดา พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายทางการศึกษา ในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม พบว่า วัยรุ่นที่มารดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จำแนกตามอาชีพของมารดา พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายในการดำรงชีพ ในเรื่องค่าอาหาร ค่าเครื่องดื่ม ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ค่าเดินทาง พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ จำแนกตามอาชีพของมารดา พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องค่าชมภาพยนตร์ ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี และค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องค่าอินเทอร์เน็ต ค่าเกม และค่าโทรศัพท์ พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในด้านค่าใช้จ่ายจิปาถะ จำแนกตามอาชีพของมารดา พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายจิปาถะ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น มีประเด็นที่สำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น แบ่งออกเป็น ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ และค่าใช้จ่ายจิปาถะ

1.1 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จากการวิเคราะห์ พบว่า วัยรุ่นมีค่าใช้จ่ายทางการศึกษา มากที่สุดเฉลี่ย 3,588.85 บาทต่อเดือน โดยใช้จ่ายในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมประมาณ 3,160 – 6,336 บาทซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ใช้จ่ายในเรื่องค่าอุปกรณ์การศึกษาต่ำกว่า 660 บาท ซึ่งอยู่ในระดับน้อย จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าวัยรุ่นใช้จ่ายเป็นค่าเรียนเสริมส่วนใหญ่ มากกว่าที่จะเป็น ค่าอุปกรณ์การศึกษา เนื่องจากกลุ่มวัยรุ่นที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งกำลัง เตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย และต้องการสอบเข้าคณะที่ตนเองต้องการ จึงต้องการศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากในห้องเรียนเพื่อให้ตนเองมีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะ เข้าสอบแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของมาสโลว์ที่กล่าวถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์นั้นต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตตามความใฝ่ฝันของตนเอง และตามทฤษฎีของ แมคคลีแลนด์ (อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2541: 118-119) กล่าวว่า มนุษย์มีความปรารถนาอย่างรุนแรง ที่จะประสบความสำเร็จ กลัวต่อความล้มเหลว และต้องการการแข่งขัน

1.2 ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ จากการวิเคราะห์ พบว่า วัยรุ่นมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพเฉลี่ย 3,129.09 บาทต่อเดือน โดยใช้จ่ายเป็นค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายมากที่สุด เฉลี่ย 1,088.98 บาทต่อเดือน เนื่องจาก วัยรุ่นต้องการสิ่งที่เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น อาหาร เครื่องดื่ม เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ยวดยานพาหนะในการเดินทาง ซึ่งในปัจจุบันยุคเศรษฐกิจที่แปรผัน ค่าอุปโภค และบริโภคต่างๆ เพิ่มขึ้น และกลุ่มวัยรุ่นจะมีค่านิยม ต่างๆ เป็นไปตามเพื่อน หรือในกลุ่มวัยเดียวกัน จึงทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพมาก รongลงมาจากด้านการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของมาสโลว์ ที่กล่าวถึงความต้องการพื้นฐาน ทางด้านร่างกายขั้นแรกของมนุษย์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับที่จะให้มีชีวิตรอดอยู่ และจากคำกล่าวของ พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539: 22-23) วัยรุ่นจะเจริญเติบโตและมีพัฒนาการ ทางด้านร่างกายและ อารมณ์ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาการด้านอื่นๆ ดังนั้นวัยรุ่นจึงต้องการอาหาร น้ำ เพื่อสนองความต้องการทั้งร่างกายและจิตใจ

1.3 ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ พบว่า พบว่า วัยรุ่นมีค่าใช้จ่าย เพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ เป็นอันดับ 3 เฉลี่ย 3,123.07 บาทต่อเดือน โดยใช้จ่ายเป็น ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์มากที่สุด เฉลี่ย 694.60 บาทต่อเดือน เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการ จะรวมกลุ่มและทำงานรวมเพื่อนไม่ว่าเพศเดียวกัน หรือต่างเพศ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของมาสโลว์ ที่ว่า มนุษย์ต้องการทางด้านสังคม คือต้องการที่จะคบหาสมาคมกับคนอื่น หรือต้องการที่จะให้ผู้อื่น

ยอมรับ และจากคำกล่าวของ สุพิศ ศาสตร์สิงห์ (2539: 32-36) ที่ว่าวัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ มีอารมณ์หวั่นไหว เริ่มสนใจเพศตรงข้าม ทำให้วัยรุ่นหมดค่าใช้จ่ายไปกับการเข้าสังคม

1.4 ค่าใช้จ่ายจีปาะ พบว่า วัยรุ่นมีค่าใช้จ่ายจีปาะอยู่ในอันดับน้อยที่สุดเฉลี่ย 820.93 บาทต่อเดือน

2. การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น แบ่งออกเป็น ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ด้านค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ และค่าใช้จ่ายจีปาะ โดยจำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และอาชีพของบิดามารดา

2.1 พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นจำแนกตามเพศ

จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายโดยรวมของวัยรุ่น พบว่า เพศชายมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ และค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ มากกว่าเพศหญิง เหตุที่ใช้จ่ายในส่วนนี้มากกว่าเพศหญิงเนื่องจาก เพศชายสามารถหาความสำราญได้มากกว่าเพศหญิงซึ่งผู้ปกครองต้องคอยเอาใจใส่ดูแลเพศหญิงเป็นพิเศษ ในทางตรงกันข้ามเพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้จ่ายมากกว่าเพศชายอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา และค่าใช้จ่ายจีปาะ ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้มากกว่าเพศชายเพราะเพศหญิงเป็นเพศที่รักสวยรักงาม ต้องคอยดูแลเอาใจใส่ตัวเองมากกว่าเพศชายในด้านการดูแลสุขภาพผิว รูปร่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญวิทย์ สุขโสตร์ (2547: 117) พบว่า นักศึกษาหญิงเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวมากกว่านักศึกษาชาย แต่นักศึกษาชายเสียค่าใช้จ่ายเกือบทุกประเภทสูงกว่านักศึกษาหญิง

2.2 พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพและค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงที่แตกต่างกัน เช่น ค่าเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกาย ค่าชมภาพยนตร์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าเกม ค่าหนังสือการ์ตูน ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี ซึ่งจะพบว่าวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.00–2.99 ใช้จ่ายมากที่สุด เนื่องจากวัยรุ่นกลุ่มนี้จะสนใจทำกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าที่จะเรียนหนังสือ โดยกลุ่มวัยรุ่นจะมีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในการซื้อข้าวของที่ไม่จำเป็น ไม่มีความยั้งคิดหรือจัดการเกี่ยวกับเรื่องการเงิน และกลุ่มวัยรุ่นก็จะมีค่านิยมตามเพื่อน อีกส่วนหนึ่งก็จะเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัวและอาชีพของบิดามารดา ซึ่งผู้ปกครองจะตามใจลูกจนเกินไป จะซื้อของให้ลูกตามค่านิยมของสังคม ทำให้ลูกเกิดค่านิยมในการซื้อของฟุ่มเฟือย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ พรรณพิมล หล่อตระกูล ที่กล่าวถึงกลุ่มวัยรุ่นมีปัญหาระเบิดค่านิยม ทางวัตถุ ส่วนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและค่าใช้จ่ายจีปาะโดยรวมไม่แตกต่างกัน แท้จริงแล้ว พบว่า วัยรุ่นที่มีค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมที่แตกต่างกัน จะพบในวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00-4.00 และมีค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมมากกว่าวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.00–2.99 เนื่องจากวัยรุ่นกลุ่มที่ศึกษาเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 และต้องเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งการเรียนเสริมจะช่วยเสริมสร้างความรู้เพิ่มเติม

นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน และวัยรุ่นก็เชื่อว่าการเรียนเสริมสามารถช่วยให้ตนเองสอบเข้าศึกษาต่อได้

2.3 พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของวัยรุ่น

จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 1,750 บาท รองลงมาเป็น 1,751 – 3,500 บาท และสุดท้ายมากกว่า 3,501 บาท ขึ้นไป เพื่อนำมาใช้จ่ายในด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ และค่าใช้จ่ายจิปาถะ ซึ่งจะพบว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,750 บาท มีพฤติกรรมการใช้จ่ายแตกต่างจากวัยรุ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 1,751 – 3,500 บาท และมากกว่า 3,501 บาท ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพวัลย์ วิสวธีรานนท์ (2541: 88) พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการบริโภคต่างกัน นอกจากนี้ กุลวดี รัศมีวิจารณ์ (2539: 55-59) พบว่า นักเรียนที่มีรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายต่างกัน

2.4 พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นจำแนกตามรายได้ของครอบครัว

จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน วัยรุ่นมีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ และค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจแตกต่างกัน โดยพบว่า ครอบครัวที่มีรายได้ยิ่งมาก วัยรุ่นก็จะใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ มาก และครอบครัวที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อย วัยรุ่นเสียค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ น้อยด้วย ซึ่งรายได้ต่อเดือนของครอบครัวนั้นมีความสัมพันธ์กับอาชีพของผู้ปกครองที่มีรายได้มากก็จะสามารถเสียค่าใช้จ่ายของวัยรุ่นได้สูง เนื่องจากมีความมั่นคงด้านเศรษฐกิจในทางตรงกันข้ามผู้ปกครองที่มีรายได้ก็น้อยก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายของวัยรุ่นได้น้อยและต้องจ่ายด้วยความประหยัดและระมัดระวัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐนนท์ ลิ้มตระกูล (2545: 71) ที่กล่าวว่าบิดามารดาที่มีรายได้ที่มั่นคงมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีทำให้การใช้จ่ายของนักศึกษาสูงกว่าเมื่อเทียบกับบิดามารดาที่มีรายได้ต่ำหรือฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี

2.5 พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นจำแนกตามอาชีพของบิดาและมารดา

จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่มีบิดามีอาชีพแตกต่างกัน วัยรุ่นมีค่าใช้จ่ายทางการศึกษา และค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจแตกต่างกัน เช่น ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม ค่าชมภาพยนตร์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี ค่าทัศนจร/สังสรรค์ ซึ่งพบว่า บิดาที่มีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานเอกชน เป็นอาชีพที่มีรายได้ต่อเดือนค่อนข้างสูง ทำให้สามารถสนับสนุนรายได้ให้กับวัยรุ่นได้มาก ตรงกันข้าม ในวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพที่มีรายได้ต่ำ เช่น รับจ้าง เพราะการประกอบอาชีพต้องพึ่งพาตามภาวะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน วัยรุ่นจึงต้องใช้จ่ายด้วยความประหยัดและระมัดระวัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลินี คนบุญ (2547: 82) พบว่า เด็กวัยรุ่นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในระดับน้อย ซึ่งมีมารดาประกอบอาชีพรับจ้าง ทำให้เด็กวัยรุ่นได้รับเงินในการใช้จ่ายน้อย

2.6 พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นจำแนกตามอาชีพของมารดา

จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่มีมารดามีอาชีพแตกต่างกัน วัยรุ่นมีค่าใช้จ่ายใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจแตกต่างกัน เช่น ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ซึ่งพบว่า มารดาที่มีอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานเอกชน ซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้ต่อเดือนค่อนข้างสูง ทำให้สามารถสนับสนุนรายได้ให้กับวัยรุ่นได้มาก ซึ่งตรงข้าม ในวัยรุ่นที่มีมารดามีอาชีพที่มีรายได้ต่ำ เช่น รับจ้าง เพราะการประกอบอาชีพต้องพึ่งพาตามภาวะเศรษฐกิจซึ่งเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน วัยรุ่นจึงต้องใช้จ่ายด้วยความประหยัดและระมัดระวัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลินี คนบุญ (2547: 82) พบว่า เด็กวัยรุ่นในจังหวัดประทุมธานี มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในระดับน้อย ซึ่งมีมารดาประกอบอาชีพรับจ้าง ทำให้เด็กวัยรุ่นได้รับเงินในการใช้จ่ายน้อย

ข้อเสนอแนะ

1. บิดามารดาควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของนักเรียนในระดับนี้ ที่จะต้องใช้จ่ายเงิน ในรายการที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น ส่วนในบางรายการบิดามารดาควรเข้าไปจัดการซื้อหาให้ รวมทั้ง บิดามารดาควรสอนให้นักเรียนรู้จักการใช้เงิน และสามารถจัดการเรื่องการใช้เงินให้เหมาะสมและพอเพียงต่อจำนวนเงินที่ตัวเองได้รับจากบิดามารดา ประการสำคัญควรปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักวางแผนการใช้เงินและรู้จักคุณค่าของเงินมากกว่าคุณค่าทางวัตถุ
2. ครู อาจารย์ และผู้บริหาร ควรตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญในการอบรมสั่งสอน ให้นักเรียนรู้จักใช้จ่ายเงินในสิ่งที่จำเป็น รวมทั้งแนะนำนักเรียนในการสมัครเรียนในโรงเรียนกวดวิชาต่างๆ เพื่อลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นในระดับสาขาวิชาต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบว่าจะมีพฤติกรรมการใช้จ่ายแตกต่างกันในด้านใดบ้าง
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่นระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครกับนักเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในต่างจังหวัดว่ามีพฤติกรรมการใช้จ่ายเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุลวดี รัตมีวิจารณ์. (2539). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (คหกรรมศาสตร์ศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายสำเนา.
- ข่าวเศรษฐกิจ. (2552, 2 มกราคม). ไทยรัฐ. หน้า 8.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2543). **วัยรุ่นยุคใหม่สู่การพัฒนาเต็มศักยภาพอย่างสร้างสรรค์**. วารสารสุขโขทัยธรรมมาธิราช (กันยายน-ธันวาคม) : 42 นนทบุรี โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ณัฐนันท์ ลีศัตรูพาย. (2545). **การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนตัวและปัญหาทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ**. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา.
- เทียนทิพย์ บรรจงทัศน์. (2547). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการใช้เงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาวิทยุภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ**. สารนิพนธ์ ศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา.
- ธนาพงษ์ จันทรชอน. (2546). **รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อสถานีข่าวโทรทัศน์เนชั่น ชานเนล ยูบีซี 8**. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายสำเนา.
- ธนพร แต่งขาว. (2541). **พฤติกรรมการบริโภคสินค้าของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร**. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายสำเนา.
- ปริญญ์ สุคนธ์หงส์. (2546). **การวิเคราะห์และเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตและปัญหาทางการเงินของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา.
- ปริญญ์ ลักษิตานนท์. (2544). **จิตวิทยาและพฤติกรรมผู้บริโภค**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เจริญบุญการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). **จิตวิทยาการบริหารบุคคล**. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). **พัฒนาการวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : ตันอ้อ แกรมมี่.

- พิชัย นิรมานสกุล. (2539). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่น Brand Name ต่างประเทศ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายสำเนา.
- เพิ่มวิทย์ สุขโสตร์. (2547). **การศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ**. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา.
- ยินดี ศรีศักดิ์หิรัญ. (2542). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางสังคม การบรรลุนาตามขั้นพัฒนาการและพฤติกรรมความรับผิดชอบของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายสำเนา.
- วริยา นาคจิรังกูร. (2540). **การวิเคราะห์ภาพถ่ายบุคคลเชิงตรรกะการบริโภคของโบตริยาร์ด**. วิทยานิพนธ์ (นศ.ม.). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายสำเนา.
- วิทยา นาควัชระ. (2540). **จิตวิทยาประยุกต์: ตอบปัญหาการเลี้ยงลูกและวัยรุ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เลิฟ แอนด์ ลิฟท์ เพรส.
- วีระ พุ่มเกิด. (2546). **ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต**. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา.
- วันดี ทวีศักดิ์อำไพ. (2542). **การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของนิสิตปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: กรณีศึกษานิสิตคณะเกษตรและนิสิตคณะเศรษฐศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายสำเนา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ : บริษัทธีระฟิล์มและเท็กซ์ จำกัด.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549). **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันทน์เอม. (2540). **จิตวิทยาพัฒนาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุดาวรรณ ชันชมิต. (2538). **พฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนประถมปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคใต้**. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายสำเนา.
- สุนทร สุราษฎร์กุล. (2539). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของวัยรุ่น : ศึกษากรณีนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2538**. วิทยานิพนธ์ สสม. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สุพิศ ศาสตร์สิงห์. (2539). **วัยรุ่น**. เอกสารส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนโครงการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน. ศูนย์ปฏิบัติการสังคมสงเคราะห์คลองจั่น 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สาลีณี คนบุญ. (2547). **พฤติกรรมการใช้จ่ายของเด็กวัยรุ่นในจังหวัดปทุมธานี**. ปรินญาคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาครอบครัวและสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายสำเนา.
- สำนึกเรื่องการประหยัดของเยาวชนไทยในยุคหน้าม้วนแฟง. (2549, 30 กรกฎาคม). คมชัดลึก. หน้า 14.
- สำรวล ชุ่มเมืองปัก. (2542). **การศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวและปัญหาทางการเงินของนักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อธิปติ ทองแพง. (2543). **การศึกษาวเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา**. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายสำเนา.
- อัมพวัลย์ วิศวธีรานนท์. (2541). **วิถีชีวิตของคนไทยรุ่นใหม่ ศึกษากรณีพฤติกรรมการบริโภคอาหารของวัยรุ่นไทย เขตกรุงเทพมหานคร**. ปรินญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายสำเนา.
- อำนาจ จันทน์มหา. (2542). **การศึกษากิจกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน นักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายสำเนา.
- Beverly R. Howell; & Frank M. Howell. (2005). **Patterns of Financial Expenditures among College Seniors in Mississippi Public Universities**. Retrieved April 7, 2005, From <http://www.ssrc.msstate.edu/Publications/srrs94-2.pdf#search='indirect%20costs%20in%20education'>
- Engel, James F.; Blackwell, Roger D.; & Miniard, Paul W. (1990). **Consumer Behavior**. 7th ed. Fort Worth: The Dryden Press.
- Geoffrey D. Paulin. (2001). **Expenditures of College-age Students and Nonstudents**. Retrieved April 7, 2005, From <http://www.bls.gov/opub/mir/2001/07/ressum1.pdf#search='students%20Expenditures'>
- Maslow, Abraham. (1960). **Motivation and Personality**. New York : Harper.

Schiffman, L. G., & Kanuk. L. L. (1994). ***Consumer Behavior*** (5th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice hall International.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. รศ.ดร.นันทา สุรักษา อาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รศ.ชูชีพ อ่อนโคกสูง อาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำสารนิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบทุกข้อและตรงตามความเป็นจริง ให้มากที่สุด ข้อมูลที่ได้จากท่านจะถือเป็นความลับ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาและความร่วมมือจากท่านด้วยดี

ขอบคุณในการตอบแบบสอบถาม

นางสาววิราวรรณ บุตตา

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักเรียน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าคำตอบที่เป็นความจริง หรือเติมคำลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

1. เพศของนักเรียน

() ชาย

() หญิง

2. คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.) ของทุกวิชาในเทอมที่ผ่านมา

() ต่ำกว่า 2.00

() 2.00 – 2.99

() 3.00 – 4.00

3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักเรียนที่ได้รับจากบิดามารดา บาท

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว รวมทั้งสิ้น บาท

5. อาชีพของบิดามารดา

บิดา

() รับจ้าง

() ค้าขาย

() ประกอบธุรกิจส่วนตัว

() พนักงานบริษัทเอกชน

() รับราชการ

() พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() อื่นๆ (โปรดระบุ)

มารดา

() รับจ้าง

() ค้าขาย

() ประกอบธุรกิจส่วนตัว

() พนักงานบริษัทเอกชน

() รับราชการ

() พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() อื่นๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น

คำชี้แจง โปรดกรอกจำนวนเงินที่ท่านต้องใช้ตามความเป็นจริงมากที่สุดลงในช่องว่างที่กำหนดให้ และให้เขียนเพียงจำนวนเดียวเท่านั้น

1. ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ได้แก่

1.1 ค่าอุปกรณ์การศึกษา (ค่าสมุดหนังสือ ค่าพิมพ์รายงาน ค่าถ่ายเอกสาร และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษา)

โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

1.2 ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม (ค่าใช้จ่ายในการเรียนพิเศษในวิชาต่างๆ นอกเวลาเรียนตามสถาบันกวดวิชา) โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

2. ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ได้แก่

2.1 ค่าอาหาร โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

2.2 ค่าเครื่องดื่ม โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

2.3 ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

2.4 ค่าเดินทาง (ค่าโดยสารรถยนต์ต่าง ๆ ในการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านกับโรงเรียนและสถานที่อื่นๆ) โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

3. ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่

3.1 ค่าชมภาพยนตร์ โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

3.2 ค่าอินเทอร์เน็ต โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

3.3 ค่าเกม โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

3.4 ค่าหนังสือการ์ตูน/นิตยสาร โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

3.5 ค่าซีดีเพลง/ดีวีดี โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

3.6 ค่าโทรศัพท์ โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

3.7 ค่าทัศนอาจร/สังสรรค์ โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

4. ค่าใช้จ่ายพิเศษ (ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่จัดอยู่ในข้อที่กล่าวมาแล้ว)

โดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ.....บาท

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อสกุล	นางสาววิราวรรณ บุตตา
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2519
สถานที่เกิด	จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่ปัจจุบัน	14/437 หมู่ 13 ถนนดลิ่งชัน-สุพรรณบุรี ตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ 11110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่อนามัย 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนต้น จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุรินทร์
พ.ศ. 2544	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (ชีววิทยาประยุกต์) จากมหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2552	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ